

00
A

6307

~~Q. 8.~~ 17. 46

176

DISSERTATIO IN AVGVRALIS PHYSICO-MEDICA,
DE
ANIMALCVLIS SPERMATICIS,

Oder
Von den kleinen Thierlein/ welche in dem
Männlichen Saamen derer Menschen und
Thiere gefunden werden/
**SECVNDVM PRINCIPIA PHYSIOLOGICO-
METAPHYSICA METHODO MATHEMATICA
DEMONSTRATA,**

QVAM,
VELIFICANTE NVMINIS SVPREMI GRATIA
RECTORE VNIVERSITATIS MAGNIFICO,
PRÆNOBILI ET CONSVLTISSIMO
DN. TOBIA JAC. REINHARTHO,

JCTO, SACRI PALATII CÆSAREI COMITE, JVRID. FACVLT. ASSESSORE
ET PROFESS. COD. PVBL. ORDIN. CIVITATIS STNDICO
ET CONSVLE,

**AVTORITATE ET DECRETO GRATIOSÆ FACVLTATIS
MEDICÆ IN PER-ANTIQA HIERANA,
SVB PRÆSIDIO**

LAVDATISSIMI ORDINIS MEDICI DOMINI DECANI ET SENIORIS
DN. D. HERMANNI PAVLI JVCII,
SERENISS. DVCVM SAXO-VINAR. ET ISENAC. CONSIL. AVLICI ET ARCHIAT.
PATHOL. ATQVE PRAXEOS PROFESS. PVBL. PRIMAR. ACADEM.

CÆSAR. NAT. CVRIOS, COLLEGE,
**PATRONI AC PROMOTORIS SVI COLENDISSIMI,
PRO GRADV DOCTORIS,**

**VNA CVM PRIVILEGIIS ATQVE IMMVNITATIBVS
ANNEXIS LEGITIME ADIPISCENDO,
PVBLICÆ ERVDITORVM CENSVRÆ SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS**

**CHRISTIANVS GOTHOFREDVS Obergmann/
Uratslav. Silesius,**

DIE V. OCTOBR. A. MDCCXXXI.
IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS, HORIS CONSVETIS.

ERFORDIÆ, Typis JOH. CHRISTOPH. HERINGII, Acad. Typogr.

VIRIS

*PER-ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO, GENEROSISSIMO,
EXPERIENTISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO,*

DOMINO

D. CHRISTIANO
DE HELDWIG,

*ARCHIATRO FAMIGERATISSIMO, MEDICO ET
PRACTICO CONSVMMATISSIMO, ET ACAD. NAT.
CVR. COLL. ET MEMBRO MERITISSIMO.*

NEC NON

*MAXIME VENERABILI, EXCELLENTISSIMO ATQVE
DOCTISSIMO DOMINO,*

DOMINO

M. ADAMO QVASIO,

*THEOLOGO INCOMPARABILI, AEDIS ELIS.
ECCLESIASTÆ GRAVISSIMO, OB ELOQVENTIAM
S. ET INNVMERA MERITA LONGE CELE-
BERRIMO, SENATVS PARITER EC-
CLESIASTICI ASSESSORI SPE-
CTABILI.*

NEC NON
GENEROSISSIMO ATQVE NOBILISSIMO DOMINO,
DOMINO
JOHANNI GEORGIO
DE ROSEN-CRON,
EQV. SIL.

UT ET
EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO, NOBILISSIMO
ATQVE DOCTISSIMO DOMINO,
DOMINO
D. GODOFREDO
BENCKIO,
CELEBERRIMO MEDICO ÆQVE AC
PRACTICO,

HOC
QVALECVNQVE SPECIMEN, VT VOCANT INAVGVRALE,
TANQVAM
PATRONIS AC FAVTORIBVS
SVMMIS IN TESSERAM REVERENTIÆ PERPETVÆ
SACRVM ESSE VULT
TANTORVM NOMINVM

Venerator devotissimus atque perpetuus
CHRISTIANVS GOTHOFREDVS Obermann.

VIRI
PER-ILLVSTRIS, MAXIME VENE-
RABILIS, EXCELLENTISSIMI, GENEROSISSI-
MI, NOBILISSIMI, DOCTISSIMI ATQVE EX-
PERIENTISSIMI,

PATRONI ATQVE FAVTORES SVMMI AC PIE
DEVENERANDI,

Upereſt, PATRONI, ut ſtudiis meis
Academicis colophonem imponam,
& tamen moris, ut, antequam hoc
fiat, materia quædam in cathedra pu-
blica antea debita diligentia ceu testi-
monium indiſtriæ adhibitæ elabora-
ta edatur ac pro viribus defendatur. Quid igitur melius
eligere potuiſſem, niſi curioſam illam & proſus admiran-
ran-

randam explicationem de origine animalium, quæ secundum placita recentiorum ex transpositione partium minutissimarum animalculi admodum exigui sensim sensimque contingit & hoc ipsum tam in hominibus quam brutis omnis generis & speciei, temporis mei in Academiis triti, ut rationem aliquam reddam, cum Doctoris honores & jura ambio? Quod multi ex præcipitiantia nunquam laudanda rejiciunt, principia nostra ignorantes, alii e contrario insigniter defendunt, teste adeo fabro illo ferrario Schmalcaldensi vulgo Zainer/
JOH. VALENT. WAGNERO diversos jam jam ingenii sui foetus ab Eruditis, præjudiciis carentibus, approbatos edente, & Philosophiam WOLFIANAM quantum occupationes aliæ ipsi permiserunt, defendente. Sic enim ipse scribit in der bescheidenen und mit Salz gewürzten Entscheidung p. 45. seq. Man muß es einer Ubereilung zuschreiben/ daß Herr Prof. Lange die Lehre von den einfachen Dingen welche er doch/ wie aus seinem Widersprechen erhellet/ ebenfalls nicht begreifen kan/ ob er gleich in dem 12. §. seines Historischen Vorberichts hinter den eigentlichen nexum des ganzen Systematis Metaphysicæ gekommen zu seyn sich versichert hält/ vor so gar irrig und unverständlich auszuruffen pfleget: denn daß seinen Vorgeben nach durch die Wolffianische Præsumtion, daß nehmlich die Seelen der Menschen und der Thiere/ in den Elementen oder einfachen
Din-

Dingen präexistiren sollen/ die Unsterblichkeit der menschlichen Seelen disputirlich gemacht würde/ kan aus den Wolfianischen Gründen nimmermehr geschlossen werden. Denn nachdem bisher durch die Erfahrung offenbar worden/ daß der Leib des Menschen durch Verwandlung eines kleinen Thierleins hervor kommt/ dieses Animalculum aber schon vorher in semine virili als ein lebendiges und mit einer Seelen/ aber noch gar von geringen Grad begabtes Creatürgen/ und ehe und bevor es dahin kommen als ein Saame in dem von Speise und Trancß herkommenden Geblüte/ nach vor ergangenen vielfältigen transmutationibus gesteckt und vorhanden gewesen/ so scheinets der Wahrheit ähnlich/ daß die Seelen dieses animalculi als ein kein Empfindung habendes und gleichsam einem beständigen Schlass unterworffenes Wesen vorher in denen Elementen oder einfachen Dingen mit dem Leibe schon zugegen gewesen seyn. Daß aber durch die vor angeführte vielfältige transmutationes, die selbe nach und nach immer zu einen höhern Grad der Klarheit/ und endlich durch die in Mutterleibe geschehene Verwandlung gar zu dem Wesen eines Geistes oder einer mit Vernunft begabten Seelen erhoben worden; so kan daraus nicht sonder Nachdruck geschlossen werden/ daß diese in dem Leben ihres Leibes immer vollkommener werdende Seele nach dem Tode desselben zu der von Gott bestimmten Zeit durch eine abermahlige Verwandlung/

109

zu

zu einer größern Vollkommenheit und zu einem viel höhern und gleichsam vergötterten Grad der Klarheit endlich erhoben werden wird. Durch welche gesunde Lehre die Unsterblichkeit der menschlichen Seele keinesweges disputirlich gemacht/ sondern vielmehr auf eine vortreffliche und herrliche Art und Weise behauptet und demonstrirt werden kan/ &c. Legat, qui vult & cujus Veritatem interest nosse, plura in tractatu supra citato, & in der auf einem Felsen gegründeten Pyramide der Wolfianischen Philosophie ejusdem Aut. si Adversarii Illustris WOLFII cum hocce Fabro ferrario primum excoluissent intellectum, & ad illa, quæ altioris & subtilioris sunt indaginis, rite concipienda, aptum fecissent, plus quoque temporis & industriæ ad perlegenda scripta crudita WOLFIANA adhibuissent ac adhibuerunt illa perstringentes sine ulla ratione ea sine dubio ac noſter faber intellexissent. Dantur homines, qui tolerare haud possunt, si alii ab ipsis dissentiant, & unusquisque repræsentat Pontificem Romanum, ab omnibus erroribus liberum. Dantur homines adeo severi, ut alios, qui non consentiunt cum ipsorum doctrinis persequi haud vereantur. Utinam ex propria experientia hæc aliaque talia testari nunquam potuissem, sed palam est & res liquida. Detestati sunt olim Ethnici ejusmodi persecutionum genera, puduit eos persequi, qui in invenienda Veritate laudabiliter occupati fuere, ad minimum eos per-

persequi adeo severe non conati sunt, nec apud Pontificios tale quid audivimus, testante ipso Galilæo, qui systemati Copernicano, ut omnes hodie, qui in Astronomia hospites non sunt, applaudebat. Ego interea Deo immortalis gratias persolvo publice, quod benigne viribus meis adstare voluerit, ut cœpta mea inter mille mœrores ad finem perducere potuerim & quoniam vos VIRI ILLVSTRIS EXCELLENTISSIMI, MAXIME VENERABILIS ET GENEROSISSIMI longe aliter judicatis ac illi, qui in Destructione ædificii Veritatum nescio quod delectamentum quærunt, & ideo demonstrationis nexum rejiciunt, Vobis cum primis de re literaria & communi publico egregie meritis, laborem meum dedicare ausas sum. Non nego, me & alias rationes habuisse, cur Dissertationem hanc vestris splendidis nominibus exornaverim, verum hæc omnino, quæ jam in medium protuli, præcipua est. Ignoscite ausum, accipite ut Artaxerxes aliquando manum Mendici aqua repletam, benignis oculis munusculum hocce exiguum. Deus vos servet incolumes ad Nestoreos usque annos in salutem reipublicæ & splendidissimæ uniuscujusque familiæ gaudium. Estis fulcra omnium, exhibete vos igitur obsecro & fulcra vestri Veneratoris: his fulcris nixo mihi tandem tempus apparebit, quod me per vestra auxilia felicem reddet, secundum illa verba, quæ Poëta olim cecinit: Qui
modo

modo venisti nostram Mendicus in urbem, paulum
mutato nomine sis Medicus. Pharmaca das egroto:
aurum tibi porrigit ager, tu morbum curas illius; ille
tuum

VESTRORVM NOMINVM

Venerator devotissimus

DISSERTATIONIS AVCTOR
ET RESPONDENS.

PRÆFATIO AD B. L.

Non dubito, fore multos, immo ple-
rosque qui hoc genus scripturæ le-
ve & indignum fulgore veritatum
judicent, cum relatum legent, Geo-
metras veteres hac methodo pri-
mum in Mathesi universa fuisse usos,
quam adeo in Disciplinis aliis immo
ipsa Philosophia & Medicina locum habere vix posse.
Ast ita judicium ferunt, qui concatenato nexu nil un-
quam gustarunt ex ore veritatis dulcissimo, de pane
lucrando unice solliciti, quid Veritas sit cum Pilato
ignorant, & ita nec sensu strictissimo nomen erudito-
rum merentur, nec voluntatem corrigentes prægressa
emendatione intellectus mox huc mox illuc labuntur.
Quoniam autem sole clarius atque jamdum demon-
stratum est a Viris celeberrimis, in Philosophia, Theo-
logia, Jurisprudentia, Medicina æque ac Mathesi ad
omnem demonstrationem opus esse I. ut adsint prin-
cipia

cipia evidentiæ, quæ sunt Definitiones, Propositiones
 identicæ, Experimentiæ atque Axiomata, 2. ut ex illis le-
 gitime secundum Regulas syllogisticas concludatur; se-
 quitur omnino, Philosophicam &c. & Mathematicam
 demonstrationem in forma, h. e. in modo demon-
 strandi non differre, etsi per se clarum, quoad matè-
 riam res ita sese non habere. Wolfium, Virum Illu-
 strem, Philosophorum nostri sæculi facile Principem,
 Mathematicum quoque consummatissimum felicissi-
 mo successu Methodum istam Geometricam in tota
 sua Philosophia uberrime ostendisse & usurpasse, quis
 est, qui ignorat, si saltem intelligat ea rite, quæ in me-
 dium sunt prolata, quis est, qui de sermonis mei veri-
 tate dubitat? Carpovium, Præceptorem meum olim
 præ omnibus aliis summopere devenerandum in Theo-
 logia, Cramerum in Jurisprudencia, incomparabilem
 vero Schreiberum in Elementis Medicinæ Physico-
 Mathematicis, tom. I. secutus sum, cujus & reliquas
 partes magna expectamus impatientia, quo aliquan-
 do Medicina adhuc perquam obfuscata, tandem me-
 liori ornatu in usum proximi ægrotantis in lucem pro-
 dire queat. Viro egregiis animi dotibus præstanti
 Deus T. O. Tque maximus sufficientes hoc opus ar-
 duum ad finem suo tempore perducendum largiri ve-
 lit vires & animæ & corporis, ut & futuri Tyrones bre-
 vi temporis spatio ope manuuctionis ipsius absolvere
 queant ea, ad quæ absolvenda antea vix tres aut qua-
 tuor anni summo cum labore in Academiis sufficie-
 bant. Nos & igitur, nulla assumentes principia preca-
 ria, sed potius talia, quæ vel in aliis scientiis jam sunt de-

demonstrata, vel ex observationibus & experimentis Physicorum insigniorum evidentia, consequenter ulteriori probatione non indigentia, non credimus iri inficias, si hosce Viros egregios, quantum pro tenuitate virum intellectus fieri poterit, sequemur, & per legitimas consequentias ex principiis ortas sine furo & fallaciis totam Theoriam nostram ad gloriam Dei immortalis, qui maximus est in minimis, derivemus, nostrum conatum non improbandum esse. Dubium vero quibusdam oriri posset, cum relatum legent, Theoriam nostram esse hypotheticam & tamen nos velle omnia rite demonstrare, uti supra diximus; nos autem ita expediemus, concedendo, Hypothesin plenariam non esse veritatem, interea tamen concedendam in Philosophia quatenus ad Veritatem liquidam inveniendam dat occasionem. *Conf. Wolfii Horas subeessiv. 2. Stück, exercit. I.* Præterea cum Hypothesis observationibus debeat esse conformis & superstructa, nos autem non assumimus principia precaria, sed experientias &c. ut supra jam monuimus, experientiæ autem sint principia evidentia, si saltem non committimus vitia sic dicta subreptionis, & experientiæ plus tribuimus ac decet, conclusionem quandam pro ipsa experientia assumentes, quæ falsa esse potest; nos hac hypothese assumpta aliquid præstare posse, quod a veritatis splendore parum differt, quis dubitat? Nobis sufficiet, si hac theoria explicata, quisque videbit, qui non in sepulchro præjudiciorum jacet & aurum veritatis examinare potest, vulgarem Medicorum Theoriam de staminibus in oculis locum habere

haud amplius posse, quoniam nos multa ratione operis
 generationis explicare possumus, de quibus alias altum
 est silentium, & quoque oportet esse, probabilitas autem
 quæ plures habet circumstantias alteri, quæ pauciores,
 præferenda. Placuit autem lubenter concedere: Disserta-
 tionem nostram esse Theoriam hypotheticam, ideo,
 quoniam omnia ac singula deficiente avtopsia ad ocu-
 los quasi demonstrare non possumus, cum tamen alius
 forsitan suas hypotheses pro plenaria convictione aliis
 obrudere velit, quod vero apud nos non est moris.
 Assumat hancce Theoriam interea qui velit, rejiciat, cui
 minus conveniens videtur esse, nos non irascimur,
 nam intellectus non potest cogi, ad minimum unus-
 quisque poterit animadvertere, perlegens hanc mate-
 riam, nos nihil laudis quærere, ut plurimi solent, in re-
 futatione aliorum, cum fateamur, multa adhuc immo
 quam plurima nobis addiscenda, antequam opus tam
 intricatum aggredi conabimur. Cur porro hancce &
 non potius aliam Praxin concernentem materiam no-
 bis elegerimus, cur nec unicum & B. L. hinc inde
 inventurus sit ipse Deus immortalis, omnes compossi-
 biles perfectiones in summo gradu habens, pro nobis
 loquetur, noster sit Defensor. An hæc vili veniunt
 pretio, quæ ad augmentationem ipsius gloriæ scripta
 sunt? An accurata aliquando Generationis hominum
 atque brutorum explanatio nullius momenti? An er-
 rores detegere, vanum? An a primis principiis res ex-
 plicare, paucus labor? Annon & ex ista veritate mul-
 tæ aliæ in aliis scientiis usitatæ legitime fluunt? An hæc
 nullum in Theologia, nullum quoque in Jurispruden-
 tia

tia habent usum? An denique & nos non uti debemus
 jure illo, quod & alii habent, si illis in animo est, verba
 facere de quadam materia, nondum adhuc in peculiari
 Dissertatione explicata? Nos primi sumus, quantum
 scimus, qui publice de hac re admodum curiosa di-
 sceptamus. Utinam & primi essemus, qui hancce ve-
 ritatem omnium cordibus ad Numinis Divini gloriam
 imprimere potuissimus! Faciemus interea, quæ pos-
 sumus, si vires intellectus vetant facere, quæ debuif-
 semus. Si vero præter omnem spem & opinionem B.
 L. animadvertat quædam, quæ ipsi displicent, teire re-
 fert, me dura admodum vita in Academiis fuisse usum,
 adeo ut vires ingenii satis toleraverint damna in Patria
 exoptata & charissima aliquando recuperabilia, &
 quod nullus invenietur mortalium, qui omnibus ex as-
 se satisfactionem possit præstare. De Stylo pauca ad-
 huc dicenda, de Autoribus hinc inde allegatis quoque.
 Non expectabit Augustæi seculi stylum expolitum, il-
 lum potius in scientiis & arte receptum præsertim
 convenientem Methodo mathematicæ, nam capitur
 ille facilius, huic semper foret opus interprete, per ite-
 ratas Definitiones, quod limites Dissert. vix concedunt.
 Pro Rostro etiam Ciceronianis non loquimur, loqui-
 mur ut Philosophos decet, convictionem ubique, quo
 usque principia permittunt, quærentes, duplex enim
 est Convictio, Oratoria atque Philosophica. Cum
 Convictio oratoria consistat saltim ut plurimum in per-
 suasione, persuasio ista autem in argutiis, figuris, tro-
 pis, &c. quæ affectus quidem movent, sed multoties
 contra rei veritatem faciunt, evidens est, nobis hic de
 jure

jure sermonem esse debere de Philosophica convi-
 ctione, utpote quæ supponit modum legitime conclu-
 dendi ex principiis indubiis. Ob dictam igitur utilita-
 tem & nobis ea libertate ratione styli uti in sequentibus
 in animo est. Auctores, quod attinet, paucos inve-
 niet recensitos B. L. significare enim teneor, farragi-
 nem multorum nec demere nec adjicere posse quic-
 quam veritati, si rei veritas non per se clara, alias &
 religio Muhamedarum pro vera esset tenenda. Quæ-
 stio nunquam ita struenda & in responsione quies quæ-
 renda: Quis hæc dixerit? Maximus Philosophorum.
 Et ita & hic non quærendum: Quis dixerit, sed potius
 quæ dicuntur, qua quoque methodo. Quod reliquum
 est, precamur B. L. ne de hisce conatibus, judicer, an-
 tequam omnia a principio ad finem usque perlegerit,
 & perlegendo genuina nostra principia rite meditatus
 sit, volvendo revolvendoque ea, deinde, ut Judicium
 ita ferat, non tantum ut homines doctrina, sed quoque
 virtute præditos decet, quo facto, fore ut calculum
 meis laboribus benevole addat, & illi, qui omnes ho-
 mines sicut semetipsum actu amat, honorat, ipsis servi-
 vitia præstat, benigne faveat, est quod spero & summa
 meorum votorum. Methodus nostra, quod adhuc
 addendum erat, poscit, ut Capite primo agamus de Ani-
 malculorum spermaticorum prima origine atque vera
 eorum existentia, Capite secundo, de *vivaci* horum ani-
 malculorum inter se, & quia usus rei finis Dei est, de
 quo Wolfius in Metaphysicis & Physicis conferendus,
 Capite denique tertio, de usu & fine, animalculorum,
 qui consistit in generatione hominum atque bruto-
 rum.

rum. De plantis & eorum ortu & generatione hac vice nil protulimus in medium, neque de animalculis, quæ reperiuntur in Aceto, Aqua, Vino, aliisque liquoribus differuimus, nec eorum usum ostendimus, nam præfens labor hoc non postulat, & qui usum unius rei explicat, obligatus non est, ut mox illum quoque in aliis ostendat, quæ aliqualem cum prima re forsan habent convenientiam, quod tamen alio tempore & alia occasione fieri poterit. Sufficit, me propositum semper ante oculos habuisse, quod laudi ducitur veritati, immo ipsi veritatum scaturigini immortalis Deo, si quam plurimos habeat amatores. Sed eheu! fatis longam præfationem ad brevem Dissertationem, gravitas materię quidem longum & integrum requirit tractatum, quod tamen nec temporis ratio nec instituti videntur permittere, ne limites Dissertationis transgrediamur, quare ad propositum veniemus, & in hac exponemus Dissertatione Theoriam nostram de ANIMALCULIS SPERMATICIS.

CAPVT I.

*De Animalculorum Spermaticorum
prima origine atque vera eorum
existentia.*

Mathematica methodo utens dicitur, aut qui a primis principiis progreditur ad conclusiones usque ultimas, aut qui a conclusionibus ultimis regreditur ad prima principia, scilicet ad illa, quæ alter propter evidentiam admittit.

B

Vid.

Vide Praef. nostram & Illustr. Wolfium Log. Germ. c. 16.
 §. 8. ubi ita loquitur: Wer sich überredet/ die Mathematick
 schärffe den Verstand/ er mag sie tractiren/ wie er wolle/ der
 betreugt sich gar sehr. Denn nicht die Sachen/ welche in der
 Mathematick vorgetragen werden/ sondern die Art des Vor-
 trages und die dabey angewandte Überlegung sind es/ welche
 dieses ausrichten. Wer die Mathematick wie andere Dinge/
 ohne einige richtige Lehr-Art lernet/ der hat von ihr in Aus-
 übung der Logic keinen Nutzen zu erwarten/ am allerwenig-
 sten aber kan er sich dergleichen versprechen wo man ihm nichts
 weniger als Mathematiche Discurse unter dem Nahmen der
 Mathematick verkauft. Es kan dadurch vielmehr/ wie durch
 verwirreten und unausgeführten Vortrag in andern Sachen
 der Verstand gar verdorben werden/ welches um so viel mehr
 zu sagen hat/ wenn hier ein Vorurtheil dazu kommet/ als wenn
 man durch die Mathematick seinen Verstand geschärfft hätte.
 te/ &c. quod probe Mathematici considerare deberent,
 qui tantum mathematici sunt quoad materiam, non
 quoad formam, h. e. qui non attendunt ad ordinem in-
 comparabilem & veris Mathematicis proprium in de-
 monstrando.

§. II.

Methodus mathematica iterum duplex esse potest:

- 1) si a primis principiis progredimur ad conclusiones,
 & 2) si a conclusionibus regredimur ad principia per §.
 I. & tunc primus dicitur synthetica, secundus analyti-
 ca. Utimur discurrendo atque disputando analytica
 methodo, quoniam nimis longum foret, si methodo
 synthetica semper uti vellemus, & etiam alter multa
 admittit methodo analytica utentibus per §. I. Utimur
 autem

autem methodo synthetica libros scribendo ac docendo alios; quoniam Lectores & Auditores nos eo melius intelligunt, si super faciliora ædificium veritatum extruamus.

§. III.

Quia Meth. Math. saltim duplex est per §. 2. meth. analytica autem utimur in Discursibus & Disputationibus per §. 2. & methodo synthetica libros scribendo ac alios docendo per §. 2. sequitur & nos debere hic uti Meth. Math. synthetica, per §. 2. Hoc itaque semel pro semper dictum esse cupimus, quo hanc ipsam Methodum observaturi Theoriam nostram quousque possibile ab omnibus Objectionibus liberam teneamus. Nam hac meth. veritas magis splendet. *v. Pref. nostram.*

§. IV.

Omnis materia, ex qua homines, bruta, atque pleræque plantæ ortum trahunt, nobis dicitur semen. Probe scimus, quod & alii, sub notione seminis omne id intelligant, ex quo aliquid fit, exemplo nobis sint Rorismarini germina, & quæ sunt reliqua. Cum hi semen sensu latiori sumant, minus recte credimus dictum esse, quoniam sine ratione ab usu loquendi non est recedendum, ut nos invicem intelligamus. *Conf. Pref. nostram.* Nos sensu stricto sumimus notionem seminis, secundum illud, quod Definitiones nominales sint arbitrariæ, attamen non sine ratione ut mox dictum est, sed tunc demum, si I.) nos novam alicujus rei considerationem instituímus, vel aliquid novi invenimus, & ex hoc fundamento quoque omnes rerum de-

nominationes sunt arbitrariæ, 2.) in inconstanti usu loquendi, & 3.) si unius rei plures dari possunt Definitio- nes nominales.

§. V.

Semen virile est liquor albicans a sanguine arteria- rum spermaticarum in testibus secretus, & elaboratus per Epididimides & vasa deferentia ascendens in vesiculis seminalibus ad futuros usque coitus conservatus, aliqua visciditate præditus, & alteri magis lacteo, qui in coitibus ex prostaticis venit, per mixtus, spirituositate aliqua teste odore præditus, microscopiis melioribus adhibitis & rite applicatis animalcula innumera refe-rens. Nullus Philosophorum & Medicorum est, qui non assumat hancce Definitionem realem seminis virilis, si exceperis ultimum, nimirum existentiam animalculo- rum, utpote quæ pro nil aliud habent, nisi pro confu- sa particularum spirituosarum commotione, adeo ut nostra sententia illis ridiculus videatur esse mus. Cum vero concedamus, adhibitis Microscopiis imperfectiori- bus nil posse observari nisi commotio quædam confu- sa & tamen hoc nos non deterreat, quo minus, credamus, animalcula tantum in cerebro nostro exi- stere, res paulo melius erit indaganda. Anno 1677. *sel.* Leevenhæck animalcula spermatica primus observa- vit & detexit. Vide ejusdem continuationem arca- norum Naturæ, *epistl.* 113. deinde *Harræcker in ren- tamine Dioptrices* anno 1694. it. in *suites des Conjectu- res physiques*, l. 1. discursu 7. porro *Hugenius in Dioptri-*

ca, prop. 49. it. Andry, Med. Paris. in tr. la generation des vers dans le corps de l' homme, p. 104. Ill. Bærbave in Inst. Med. §. 673. Et cel. Læberus Præceptor meus honoratissimus, qui quoque illa vidit: Beatus vero Rudiger in der Gegen-Meinung vom Wesen der Seele p. 329. n. (g. 17.) ita sentit: Von der Existenz dieser animalculorum zweifeln zwar einige Gelehrte: aber sie haben entweder auf einem Jahrmarkte nur eine Brille gekauft/ und das semen animalium dadurch betrachtet, oder wosferne sie ein rechtschaffen Microscopium gehabt/ so haben sie es nicht zu gebrauchen gewußt &c. Cum vero Ill. Wolfius tanquam Observator accuratissimus ea etiam statuatur, quem adeo adversarii ipsius laudant in der Vorrede des bescheidenen Beweises, dicentes: Man hält ihn vor einen geschickten Mathematicum, glaubet auch/ daß er in der Physic vieles eingesehen/ placuit quædam verba ex tom. 3. Phys. experim. germ. ad confirmandam nostram sententiam transcribere, quæ ita sonant §. 99. Ich habe in einer so wichtigen Sache auch gerne mit eigenen Augen sehen wollen/ und zu dem Ende gleichfals den männlichen Saamen durch das Vergrößerungs-Glas betrachtet/ wo sich eine Gelegenheit dazu ereignet, da es ohne Anstos hat geschehen können/ und die Sache nicht anders als Leuvenhœck, Hartsoecker, Hugenius, und andere berühmte Natur-Kündiger gefunden/ auch diese anmuthige Thierlein nicht ohne Vergnügen andern gezeigt/ unter denen ich jetzt bloß den Herrn Thümmig anführen will/ der nicht weniger Geschicklichkeit als Begierde die Natur tiefer zu erforschen bisher durch verschiedene Proben verständigen überflüssig bezeugt.

get. Weil ohnedem die eigentliche Maniere, wie man sie observirt / noch keiner beschrieben; so will ich / wie bey den vorigen Observationen / ausführlich anzeigen / wie ich in dieser Sache verfahren. Ich habe dazu am bequemsten gefunden den unter denjenigen Vergrößerungs-Gläsern / die ich besitze / das Musschenbrockische Vergrößerungs-Küglein / S. 76. welches das kleinste ohne eines ist. Denn unerachtet das allerkleinste noch mehr vergrößert, und man daher vermeinen sollte / es werde sich zu Betrachtung einer so kleinen Sache noch besser schicken als andere / welches viel weniger vergrößert; so habe ich doch an dasselbe den Saamen nicht nahe genug bringen können / daß ich etwas darinnen deutlich erblickt hätte / das aber / welches auf das letzte ohne eines rückwärts folgt / hat die Thierlein nicht genug vergrößert / daß ich sie dadurch wäre ansichtig worden. Anfangs kleibete ich ein dünnes Blätlein von Frauen-Glase auf den rundten Ring des Musschenbrockischen Vergrößerungs-Glases, S. 75. und strich ein wenig Saamen daran. Ich stellte es an das kleine Musschenbrockische Vergrößerungs-Glas / bis ich den Saamen deutlich sahe. Nun erblickte ich zwar darinnen solche Thierlein / dergleichen vorhin beschrieben worden: allein / weil der Saamen bald eintrocknete, so starben auch die Thierlein / und konnte man sie nicht anders als todt sehen. Derwegen nahm ich ein subtile Haar-Röhrelein und steckte es in das Tröpflein Saamen / welches ich hatte; so zog sich etwas davon hinein / oder / wenn es zu dick war / saugete ich ein wenig / daß sich etwas davon hinein zog. Von diesem Röhrelein brach ich ein kleines Stücklein ab / wo sich der Saamen hinein gezogen hatte / und druckte es an Wachs / welches ich an das Vergrößerungs-Gläselein gekleibt hatte / dergestalt /

stalt / daß das Röhrlein das Küglein berührte. So wenig man davon übersehen kan/ so zeigte sich doch eine grosse Anzahl derselben Thierlein/ die sich sehr schnelle hin und wieder bewegeten. Eines bewegete sich schräge durch die Röhrre herauf/ das andere wieder ihm entgegen. Einige fehreten auch auf ihrem Wege um/ und giengen zurücke. Ihre Bewegung läffet sehr seltsam: indem sie den Leib beständig herüber und hinüber bewegen, wenn sie fortgehen, nicht anders als wenn sie mit dem Hinterteile ruderten. Sie bezeigten sich sonderlich muthig / wenn die Sonne auf das Röhrlein schien/ und unterweilen sahe man/ daß ihnen unten am Bauche etwas von dicken Saamen anklebete / so sie mit sich fort-schleppeten. Ich habe wohl fleißig darauf acht gegeben, ob ich nicht von ihren Gliedmassen etwas deutlich erkennen möch-
te/ allein/ es ist in diesem Stücke meine Bemühung vergebens gewesen. *Et hæc sufficiunt, pro confirmanda nostra sententia.*

§. VI.

Nihil fit sine ratione sufficiente. Demonstrationem dedit Ill. Wolffius in Oz. & Clar. Carповius in Dissert. de Rationis sufficientis principio, hab. Jenæ 1725. nec non in Vindiciis hujus principii contra Cel. Feuerlinum, Prof. Alorf.

§. VII.

Cum nihil fit sine ratione sufficiente per §. 6. sequitur & animalcula spermatica sine ratione non adefe, quorum primam adeo originem nunc paulisper investigabimus.

§. VIII.

§. VIII.

Dum animalcula spermatica in semine sunt per §. 5. & vivunt, per §. 5. non extra illud, per §. 5. & Wolfii Phys. Experiment. passim; necesse est, ut aut dum semen ex sanguine fecernitur, per §. 5. una cum semine ex sanguine veniant in testiculos, ex testiculis in Epydidimides, ex Epydidimidibus in vasa deferentia, ex vasis deferentibus, in vesiculas seminales, ex vesiculis seminalibus in oculos Capitis galli gallinacei ex oculis Capitis galli gallinacei in urethram penis, ex urethra penis denique in coitu futuro in ipsum uterum; aut si hoc non est, ut ibi jam præexistant, & per semen secretum accedens tanquam fluidum suum vivificentur. Tertium enim non datur. Hic videmus in Exemplo usum singularem Syllogismorum disjunctivorum, quem quoque in sequentibus uberius observabimus. Conf. *Wolfii Log. lat. part. 1. sect. 4. c. 3. de Syllog. compositis, §. 416. seqq.*

§. IX.

Si systema involutionis assumere vellemus, facile nos expedire possemus, in quod posterius §. 8. resolvitur. Systema vero involutionis ita explicatur, quod omnia animalcula spermatica a primo rerum principio, licet minori semper forma jam fuerint intra se invicem contenta & successu temporis demum evolvantur, ita, ut e. g. animalculum spermaticum in semine Adami, ex quo filius Sethus generandus erat, jam in se continerit, sed minori forma, ea, ex quibus nepotes Adami debuerent generari, & hæc rursus minori forma

ca,

ea, ex quibus ejus Pronepotes, & hæc, ex quibus Abnepotes, & sic in infinitum. Ast dum se habet animalculum spermaticum ad granum arenæ ut I - 100000. Conf. *Leeuwenbæck in continuatione arcanorum Naturæ, Epist. 113.* corpus Adami constituendum; minima proportio animalculi spermatici ad corpus Adami facile intelligitur. Dubium quoque non est, quin animalculum, ex quo nepos fieri debet, eandem proportionem habeat ad id, ex quo filius, & id, ex quo Pronepos, eandem ad id, ex quo nepos, & ita porro, quæ omnia tamen fuerunt intra se invicem contenta. Verum enim vero, etsi apud nos non moris sit, ut omnia mox, si non concipere possimus, quomodo fiant pro rebus absurdis declaremus; tamen putamus, verendum, si in mira subtilitate ita progrediemur, ne nimis cito perveniamus ad simplicia, nec amplius divisibilia, præfertim, si longa series posterorum Adami consideretur. Ens simplex non habet partes. Demonstrationem dedit *Wolfius Met. germ. §. 118. 119.*

§. X.

Quoniam Ens simplex non habet partes, per §. 9. facile concipiendum, quod secundum systema involu- tionis per §. 9. animalcula spermatica tandem in- entia simplicia evaderent ad generationem hominum inutilia.

§. XI.

Cum igitur systema involu- tionis per §. 9. nequeat admitti, manet prius per §. 8. nempe, quod animalcula spermatica cum semine ex sangui-

C

ne

ne fecernantur, & ita in testes &c. usque in vesiculas feminales veniant.

§. XII.

Si animalcula spermatica in sanguine sunt, antequam veniant in semen, sanguis autem partim ex chylo oritur, qui ex cibo, potu, liquore gastrico, &c. conficitur, partim in pulmonibus aeris halitu permiscetur, conf. *Wolfii Phys. Experimentalem* necesse est, ut partim per cibos & potum, partim per halitum corpus intrent, tanquam ovula minutissima: Nam quomodo tanquam corpuscula organica, conf. *Leuwenhoek in cont. arcanorum Naturæ epist. 113.* ex corporis humani fluidis, tanquam inorganicis, naturaliter oriri debeant, conceptibile non est; si igitur per cibos, potum & halitum corpus intrant, in aere, aqua, terra, debent præexistere. Ast, quia extra semen non vivunt, per §. 5. necesse est, ut antequam in semen veniant, corpuscula adhuc imperfectiora attamen organica gerant, & hinc animæ eorum etiam tanquam mutationibus in corpore obvenientibus, convenientes, obscuriores adhuc repræsentationes habeant; ipsa vero in semine demum vere vivificentur. Repræsentatio nobis dicitur obscura, si non entia totalia a se invicem distinguimus, clara, si id fit. Hinc notio obscura non sufficit ad rem oblatam de novo iterum agnoscendam, clara autem ad id sufficit. Observatum autem discrimen in varietate rerum claritatem, defectus vero ejus obscuritatem constituit. Quo melius autem ens unum ab altero distinguere incipimus, eo clarior fit nostra repræsentatio. Repræsen-

sen-

sentatio autem clara distincta dicitur si & partes sive notas rei seorsim discernere & hinc assignare possumus, sin minus, audit confusa. Ergo in confusa repræsentatione tamen ens totale unum ab altero possumus discernere, ex claritate perceptionum partialium autem oritur distincta & quo ulterius partes partium, vel notas notarum a se invicem distinguere possumus, eo magis distincta est perceptio, distinctissima vero in solum Deum cadit, utpote qui solum omnia possibile sibi accurate repræsentare valet. *Conf. Met. Germ. Wolf.* Hoc ut eo melius nobis concipere possimus, sequentes lineæ totam rem aliquantulum illustrabunt:

Gradus repræsentationum:

Repræsentatio distinctissima.

Repræsentatio distincta.

Repræsentatio clara.

Repræsentatio obscura.

Dum anima hominis primo post partum tempore actu non habet, nisi claras repræsentationes & mediante exercitatione & usu linguæ dein ad distinctas pervenit, & in his semper ad majorem gradum accidentalem quod docet experientia, exemplo ejus est evidens: in se impossibile non esse, quin ens simplex mediantibus gradibus accidentalibus superioribus & inferioribus, ex gradu essentiali inferiore quodam in superiorem transeat, si nempe debitam dispositionem linguæ habeat, licet gradum supremum nequeat obtinere per §. II. *Conf. Bulfingeri Diluc. §. 410.*

Brutis animantibus competunt animæ per principia
 Metaphysica hinc omnino animalcula spermatica ani-
 mabus sunt instructa, i. e. entibus simplicibus, vi repræ-
 sentativa universi pro situ corporis sui præditis, confi-
 Mer. Wolf. sed quia minutissima & admodum imperfe-
 cta sunt corpora ipsorum per §. 5. conf. *Leeuwenboeck in*
cont. arcanorum nature epist. 113. ut hinc in organis sen-
 soriis corporum ipsorum paucissimæ accidere queant
 mutationes; animas etiam ipsorum, utpote mutatio-
 nibus illis convenientes vel non, obscuras & parum
 claras mutationes gerere oportet; sunt igitur animæ
 ipsorum sensitivæ, nondum rationales, nam per mo-
 dum repræsentandi distinctum anima rationalis a sen-
 sitiva dignoscitur per §. 12.

§. XIV.

Anima hominis in utero & paulo post nativitatem
 claras tantum repræsentationes habet & dein distin-
 ctas, adeoque pertinet ad classem 2. & 3. cum anima
 animalculi spermatici sit ex 1. vel 2. per §. 12. Dum au-
 tem transitus entis simplicis ex classe inferiore vel a gra-
 du essentiali inferiore ad superiorem est possibilis per
 §. 11. 12. fieri potest, ut veluti corpus animalculi trans-
 formatum & perfectius redditum, constituit corpus ho-
 minis, ita anima propter harmoniam cum corpore si-
 mul suo modo perfectior reddita, & ad majorem re-
 præsentandi gradum essentialem evecta, constituat ani-
 mam humanam, adeoque anima sensitiva fiat rationa-
 lis. Quomodo autem evectio illa naturaliter fieri que-
 at, explicat *Ill. Leibnizius in Theod. §. 397.* quod animæ
 solæ

solæ animalculorum spermaticorum ad naturam humanam aliquando constituendam destinatorum, potentia jam involvant rationem aliquam apparituram, adeoque essentialiter a reliquis differant, quod summis Dei attributis non adversatur, unde corpori convenienter per gradus accidentales ab inferiori essentiali possint ad superiorem transcendere per §. 12. 13.

§. XV.

Videtur forsan, hac ratione omnium brutorum animas in humanas posse converti, sed negatur consequentia, quoniam non omnes brutorum animæ involvunt potentia rationem, de talibus autem id tantum asserimus. Videtur etiam hac ratione innumeras hominum animas in qualibet generatione, vel coitu, vel pollutione nocturna, vel etiam quandoquidem manu stupratione interire, quia tunc innumera pereant animalcula spermatica, animam rationalem involventia per § §. ant. sed etsi concedatur, in illis actibus innumera animalcula perire, tamen negatur illa actu habere, nisi animam sensitivam eamque admodum imperfectam per §. 12. unde si tale animalculum moritur & ita pereat, pariter se res habet ac cum anima alterius bruti, quod mactatur, & quia homo lege naturæ ad conservationem vitæ sanitatis rerumque suarum obligatur §. 437. 447. 521. *Mor. Wolf.* Jus quoque habet carne brutorum vescendi & hinc brutum cibi causa mactandi, lana vel pelle eorum ad corpus tegendum utendi, &c. Pereunt itaque bruta, & etsi eorum animæ perdant repræsentationes in morte, tamen destrui nequeunt utpote quod contradictionem

C 3

invol-

involvit in ente simplici secundum principia Wolfiana Met. Dein probe notandum quod supra dictum §. 14. nimirum assumimus ab Illustri Leibnitio: omnes animas animalculorum nec potentialiter animas humanas esse, saltim illas, quæ aliquando animas hominum constituere debuerunt.

§. XVI.

Diximus §. 12. animalcula per aerem, cibum, potum & halitum debere intrare corpus nostrum, corpuscula adhuc maxime imperfecta, attamen organica ge-
 erentia &c. nunc deprehendimus & pueros & mulieres edentes bibentes, halitum aëris trahentes, in quorum corporibus vero minime talia animalcula observantur. Cur igitur non adsunt? An veniant in corpus muliebre, nec ne, an non & corpus puerorum intrent? non dubitandum ex ulla ratione, quod intrent cum admodum subtilia sint, corpora omnium sine discrimine, sed quamvis talia corpuscula organica ad animalcula constituenda apta per cibos potus & halitum in corpora istorum perveniant, non tamen fieri possunt animalcula spermatica, quia secundum observ. Wolfii & Leevenhœck extra semen virile non vivunt. In mulieribus autem non datur semen virile & quis vocabit proprie ovula muliebria in ovariis contenta semen? Nec observamus semen in pueris, quoniam chylus & sanguis ad augmentationem corporis proprii adhuc erat adhibendus, & nondum semini destinandus.

CAP. II.

CAPVT II.

*De Animalculorum spermaticorum
generatione inter se.*

§. XVII.

Nihil sine ratione fieri per princ. Met. constat. Cum igitur & sine ratione animalcula spermatica adesse nequeant, nobis incumbit ulterius inquirere, in quemnam finem in semine deprehendantur.

§. XVIII.

Generatio fit mediante semine nec ullum exemplum in contrarium dari potest, adeo ut *III. Wolfius* in den vernünftigen Gedanken vom Gebrauch der Theile in Menschen, Thieren und Pflanzen, c. 6. von der Erzeugung der Menschen und Thieren, S. 444. ita scribat: Und also fällt die Meinung der Alten weg/ die von den Medicis bis zu Harvæi Zeiten vertheidigt worden/ daß die Frucht durch Vermischung des männlichen und weiblichen Saamens in der Mutter entsünde/ und aus dieser unformigen Materien darinnen gebildet würde. Unerachtet nun aber gewiß ist/ daß die Frucht aus dem durch den männlichen Saamen fruchtbar gemachten Eyerlein entspringt/ gleichwie wir auch bey den Hünern finden/ daß die Eyer/ welche eine Henne leget/ nicht eher fruchtbar sind/ als bis sie der Hahn getreten: so ist doch die Frage: was denn eigentlich in dem Eyerlein anzutreffen/ daraus eine Frucht werden kan? Aus einer blossen unformigen Materie/ die in dem Eyer vorhanden/ kan unmöglich die Frucht gebildet werden. Wir
fönn

Können es am deutlichsten bey den Vögeln sehen / die durch bloße Wärme ihre Eyer ausbrüten, denn daß die Vögel in Ausbrüten weiter nichts thun / als daß sie das Eye warm erhalten / bezeigt augenscheinlich der Versuch / den man zuerst in Engelland angestellet / nach diesem ein gelehrter Medicus in Leipzig / D. Lange, wiederhohlet, da man nemlich ein Hühner-Ey über einer Lampe ausgebrüet. Die Lampe giebt ihm nichts mehr als Wärme. Derowegen weil sie die Stelle der Henne vertreten kan / so kan auch diese nichts weiter dabey thun / als daß sie es erwärmet. Bloße Wärme kan aus einer unförmigen Materie keinen Körper hervor bringen / der aus so vielen Gliedmassen zusammen gesetzt ist. Denn die Wärme bringet bloß eine unordentliche Bewegung untereinander hervor. Derowegen muß etwas aus Gliedmassen zusammen gefestest schon in kleinen vorhanden seyn / das bloß von der im Eye vorhandenen Nahrung erwachsen darff / und da ein Ey nicht fruchtbar ist / es habe denn der Hahn die Henne getreten / muß dasselbe durch den männlichen Saamen hinein gebracht werden. Da nun darinnen eine grosse Menge Thierlein vorhanden sind / S. 99. T. III. Exper. so findet man etwas dergleichen in ihm, was man dazu nöthig hat / daß ein Eyerlein fruchtbar wird. *Malpighius de ovo incubato*, der die ungebrüteten Eyer mit Fleiß betrachtet / so wohl die fruchtbaren als unfruchtbaren, hat zwischen beiden eben diesen Unterschied gefunden / daß er in jenen mitten darinnen wie ein aschenfarbigtes Säcklein gesehen / darinnen er eine kleine Frucht erblicket / in diesen aber so etwas nicht angetroffen. Er hat auch die Frucht in kleinen abgemahlet / wie sie zuerst zum Vorschein kommt, und diese kommt überein mit der Figur der Saamen-Thierlein / wie sie *Leuwenhoek* abgebil-

gebildet ic. Cum vero in semine multa millia animalculorum reperiantur, oritur quæstio curiosa: Annotata natura rerum ejusmodi corpusculis organicis ad animalcula spermatica constituenda aptis, deberet esse referta? quod videtur inconueniens.

§. XIX.

Propagatio sobolis fit per generationem per experientiam in omnibus animalibus. Quis igitur dubitabit, quod & animalcula spermatica generent inter se, & quod parvitati corporis ipsorum tempus gestationis omnino proportionatum sit, quemadmodum in omni insectorum specie deprehendimus, ita ut per novas generationes adeo multiplicari possint, dummodo quædam antea ex semine advenerint, ut non desint ad finem matrimonii rite perficiendum.

§. XX.

Nemo hic a nobis expectabit accuratam generationis animalculorum spermaticorum demonstrationem, cum lubenter fateamur, nec nos nec alios hoc præstare posse deficiente avtopsia, sed secundum regulas logicas saltim a similitudine aliorum animantium concludendum esse ad horum similitudinem.

§. XXI.

In semine brutorum etiam reperiuntur animalcula spermatica. Conf. *Leuwenboek in continuat: arc. naturæ & alios.* Hinc non dubitandum, foetus eorum etiam ex illis oriri, bruta autem eodem modo animalcula spermatica accipiunt, quo homo, §. 12. C. I. sed oritur quæstio vexatissima: Utrum animalcula spermatica, dum adhuc in aere, aqua, terra, existunt, omnia
D
sint

sint eadem, an potius diversa? Verum si eadem sint, non apparet ratio sufficiens, cur ex eodem corpusculo organico & animalculo in hominem transeunte, homo, in bovem bos, in canem canis, in avem avis oriatur. Nec enim ex imaginatione matris tantus & tam constans effectus deduci posse videtur, nec quomodo in semine virili structura corpusculi mutetur, ut homo inde oriatur, apparet. Si vero diversa sint, aut omnis generis animalcula, transeunt in quodlibet animal vivum aut in quamlibet animalium speciem talia animalcula tantum, quæ ad speciem hanc multiplicandam apta sunt. Si prius, non apparet ratio, cur homo tantum hominem, nec etiam bovem, canem, avem, &c. generet? posterius impossibile videtur esse inde, si quidem, si talia animalcula in cibo, potu & halitu existant, fieri non potest, quin quodlibet animal omnis generis animalcula accipiat.

§. XXII.

Omnia hæc dubia per systema involutionis §. 9. c. I. facile evitari posse videntur sed quoniam systema hoc nequit admitti, §. 9. c. I. & propter principium indiscernibilem non dantur perfecte similia in universo, & hinc sine dubio semen cujuslibet animalis a semine alterius certa quadam qualitate differt, uti caro etiam differt animalium, licet eodem cibo vescentium; his dubiis optime nos expediemus concedendo, omnia animalcula, antequam in semen veniant, non esse eadem, sed differre potius pro diversitate specierum animalium, dein, omnis generis animalcula in omnes animalium species intrare, sed cur non quodcumque animal

mal omnis speciei foetus generet, hanc rationem dando, quod in cujuslibet animalis semine propter singularem qualitatem ejus, ea tantum vivificentur animalcula, (antea enim vere non vivebant, §. 13. c. I.) quæ ad hanc speciem multiplicandam apta sunt, non vero reliqua. Et per superiora c. I. utique res ita se habere debet.

§. XXIII.

Dum in aere, aqua, terra existunt corpuscula illa organica minutissima, §. 12. c. I. entibus simplicibus obscure statum eorum sibi repræsentantibus, prædita, & ad animalcula spermatica constituenda apta, neutiquam autem quomodo ex elementis illis ut vulgo vocant, naturaliter oriri possint, explicabile sit, nec Deus hodie ea creet amplius, a novis creationibus quiescens, Genes. II. cap. v. 2. quid quæso aliud superest, nisi ut originem illorum a prima creatione Creatoris repetamus. Alia enim non datur via. Et sic etiam corporis & animæ nostræ origo ulterior melius intelligitur, & quæ forsan adhuc paululum obscura esse videntur, in seqq. §. §. magis dilucidæ redduntur.

§. XXIV.

Nec est, cur dicamus, principiis Theologicis Theoriam nostram adversari, si saltim Theologos ratione præditos spectemus. Nam si servator mundi tanquam alius homo voluit nasci, quod demonstratur per princ. theol. nec tamen per semen virile, adeo ut hic supernaturale quid observemus, quoniam illud supernaturale audit, quod quidem fit, sed non secundum leges naturæ præscriptæ, Ergo miraculum, facile Deus

mirabili modo animalculum tanquam stamen in ovulo B. Mariæ producere potuit si de possibilitate quadam entis omnes perfectiones compossibiles in summo gradu habentis sermo sit. Et sic miraculum majoris esset momenti, quam si ovulum tantum comovisset, & in ovulo contentum & fictum stamen, quod tamen nemo vidit.

§. XXV.

Equidem cel. Ruyschium teste Lischvizio in Dissert. de ortu & propagatione hominum olim jam stamen quoddam tanquam minutissimam fibrillam in ovulo deprehendisse dicitur, sed res est creditu perquam difficilis, cum nullus Medicorum, qui tamen doctrinam de staminibus assumit, fateri velit, se tale quid in ovulo quodam vidisse. Merito igitur & ex hocce cap. theoria nostra alteri præferenda.

§. XXVI.

Fœtum ex tali animalculo generari patet quoque ex §. 18. hujus cap. ubi verba Ill. Wolfii annotavimus, qui de Malpighio mentionem injecit, illum in cicatrice ovuli gallinacei fœcundati talem delineationem vidisse, qualem Leuvenhœck in semine gallinaceo observavit.

§. XXVII.

Objicient forsan alii: si fœtus ex tali animalculo generatur, cui bono sunt tam innumera? §. 5. c. 1. aut cur non plures fœtus simul generantur? Nos respondimus: Viam per difficilem esse, dum animalculum per tubam & ovarium usque in ovulum debet penetrare. Hinc tam multa adsunt, ut unum vel alterum saltem in locum debitum perveniat, pariter ac in seminibus arborum. Conf. *Wolfii Gedanken von den Wirkungen der Na-*

Natur, IV. *Theil*, c. 6. §. 445. & quærimus etiam: Cur, si homo generatur ex stamine, dum stamina in ovulo per auram seminalem commoventur, non plures simul generantur? Respondebunt sine dubio: ideo id fieri quoniam omnia ovula eodem tempore non essent matura, quod vero maxime pro nobis militat & in nostra theoria quoque locum obtinet, reliqua autem animalcula sine dubio moriuntur, tanquam animalcula, non tanquam homines §. 14. c. I.

§. XXVIII.

Objicient alii: Nullam inter corpus animalculi & humanum esse similitudinem, quia homines non habent caudas, quod tamen Observatores contenderent. Nos respondimus: Esse omnino similitudinem ratione longitudinis, & fieri posse, ut cauda animalculi bifidetur, & pedes, hominis antea in tunicam quandam communem involutos constituat, & uti fieri solet in transformationibus, aliæ partes deponantur, aliæ crescant, intra antea latentes. Nam observamus in insectis quoque, illa varios mutationes pati, exemplo bombycum, & fieri potest, ut in multis rebus animalcula ob exiguitatem non sensibilia reperiantur, ex quibus adeo per transmutationem quandam majora oriuntur, per consequens sensibilia. Vide *Liseviti Dissert. de ortu & prop. hominum* p. 12. §. 23. & *Leuwenhoek in arc. nat. detectis*, epist. 71.

§. XXIX.

Objicient alii, audientes & legentes in casibus & observationibus *Medicin. Helvigii*, p. 59. Anno 1672. feminam quandam in pago quodam *Wegendorff* dicto &

prope civitatem Numburgum sito peperisse filiolarum post 8. dies aliam filiolarum minorem, quæ digiti mediæ longitudinem non excedebat, rursus parientem, nec non, Anno 896. Virginem stupratam in monte Divi Petri prope civitatem Erfordiam siti, filiolarum mortuam, aliam vero tum temporis quoque filiolarum gravidam peperisse, hæc phænomena sic interpretantes, quod etiam aura seminalis fœcundare possit stamen contentum in ovulo novi aut recentis infantis vel embryonis quæ ab alia infante in utero matris gravis in lucem erat edita. Objicient, inquam hi, quoniam nos, ad explicanda hæc phænomena contendimus, animalculum gravidum intrasse ovulum: Cur non sæpius animalculum gravidum intrat ovulum, ut fœtus gravidus nascatur? Verum respondimus: etsi concedere vellemus stamina & quandoquidem in illis contenta alia, tamen negamus, semen primum pertingere posse alterum stamen, dein hoc nil aliud esset, nisi verum miraculum, quid enim est miraculum, nisi factum, ubi leges naturæ haud correspondent? porro, per experientiam saltim ovula matura imprægnantur in ovario per observationes in canibus aliisque, quas præprimis Nuckius instituit, canis fœminæ a mare compressæ ventrem secans & in ovario duo ova reliquis majora deprehendens, partem illam ovarii ligans & vulnus sarans, post. 20. dies canem denuo secans ibique duos caniculos inveniens, Conf. *Wolfii Gedanken von den Wirkungen der Natur*, S. 442. Infantes autem & embryones in statu naturali carent ovulis, quæ fœcundari possent ab aura seminali. Supposita igitur theoria vulgari

ri

ri hujus phænomeni insoliti ratio alias dari non potest, nisi ut multæ difficultates remaneant, quæ multa quoque generant dubia, ut jam supra §. hocce vidimus. Sed supposita theoria Wolfiana ratio facilis est inventu. Si enim animalcula spermatica ad similitudinem reliquorum animantium sexu differant, & inter se generant, per §. 19. fieri potuit, ut animalculum fœmina grävda per semen utero & tubæ ingestum intraverit ovulum, & , dum ibi transformatur, simul etiam in hoc contentum minus, sit transformatum. Secundum cel. Andry enim animalculum intrare potest ovulum per valvulam forte ibi, ubi ad natum est ovario, (wie etwan ein Apffel an seinen Stiel gewachsen/) & ubi adhuc ordinarie paululum spatii deprehendimus; aut si mavis, secundum Ill. Boerhaavium per poros ovuli, ubi retineatur, sustentetur, nutriatur, donec umbilico suo ovulo adhærescat, reliquis animalculis, quæ sedem commodam non invenerunt, pereuntibus. Idem & adhuc facilius contingere possit, si vera essent, quæ Mart. Nabot. quondam de ovario muliebri in collo uteri constituto, in Dissert. sua, de sterilitate mulierum, §. II. contendit: Dari ovaria in omnibus mulieribus in collo eorum uteri. Sed quoniam ab uno cadavere prænaturali, quod secuit, ad omnia corpora muliebria sine ratione contra experientiam concludit, & insuper Viri incomparabiles Ruyschius & Etmullerus in epistolis mutuis demonstravere uberrime: ova, quæ Nabot in cadavere quodam vult reperisse, si talia adfuerint, fuisse sub ventanea quibus epistolis hoc commentum est proscriptum, res per se cadit. Interea vi-

di-

dimus & ex argumento supra allato, Theoriam nostram alteri iterum præferenda, quia Theoria observationibus debet esse conformis.

§. XXX.

Objicient alii: Si ex animalculo generatur foetus, non illud fieri ex ovulo. Ast expedimus nos, paucis, respondendo: Hæc sibi invicem non contradicere, patrem dare animalculum, matrem ovulum.

§. XXXI.

Objicient alii, interrogando: Quomodo animalculum tam exiguum sine partium suarum distorsione vel dislocatione penetrare posset tubam & membranam ovuli? Nos respondimus: Hoc, quia nempe corpusculum ejus minimum est, impossibile esse non videri, præfertim si ad dilatationem pororum in æstu venero contingentem reflectamus.

§. XXXII.

Objicient alii: si in solo semine foetus rudimentum esset, frustra sterilitatis culpam in foeminam rejici solet. Respondemus: Dari nihilominus causam, ubi foemina pro sterili habenda, si nimirum nimis obesa, & os uteri exinde comprimatur, ut animalculum pervenire nequeat, aut si propter mucum forsân in tubis contentum in locum debitum penetrare non possit, aut multas alias ob rationes, quas omnes enarrare tempus vetat, nec instituti ratio nec necessitas postulat.

§. XXXIII.

Objicient alii quærentes: Cur animalculum ex una parte ingressum in ovulum, non rursus ex altera egredi solere? Nos respondemus: Ex mente Andry id valvu-

valvulam impedire, ex mente Boerhaavii coalitus, (das Zusammenziehen) porulorum cessante œstro venereo contingens. §. 28. Nos vero & hæc addimus ex nostra mente: Cum animalculum spermaticum, transiens uterum, tubam, ovarium & membranam ovuli maturi, & ingrediens hoc ultimum, in illo humorem aut liquorem contentum ac optime nutrientem inveniatur, ratio sufficiens deest, cur rursus egredi debeat, nam magis magisque partes illius post conceptionem secundum observationes *Dittræ*, conf. *Act. Erud. Lips. 1706. p. 265. Buffier*, conf. *Act. Erud. suppl. rom. 3. sect. 1. p. 45. Reysschii in Thef. Anat. p. 29. 30. Schurigii in spermatol. c. 4. §. 7. p. 170. seq. Harvæi, Leuwenboekii, Nuckii, Littræ*, conf. *Memoires de l'Academie royale des sciences, p. 280. Regneri de Graaf, Gælickii, aliorumque multorum*, Conf. *Exerc. Francof. exercit. 1. §. 16. p. 29.* Sensim sensimque majores fiunt, & in partes hominis mutantur. Quoniam vero in ovulo nil aliud nisi hunc liquorem deprehendimus, aliter etiam concludere non possumus, quam quod ille sit causa nutritionis & augmentationis in animalculo, donec aptum sit, in utero per funiculum umbilicalem sanguinem maternum assumere, quod antea in semine virili factum non erat.

§. XXXIV.

Objicient denique alii, & interrogabunt: Quid separare ovulum imprægnatum ab ovario debere? Nos iterum interrogamus: Quid separat ovulum imprægnatum ab ovario in Theoria de staminibus? Dissidentes respondent omnino: Propria ipsius gravitas. Et nos: Ergo & illud etiam in nostra Theoria sine dubio locum obtinet.

E

§. XXXV.

§. XXXV.

Hippocrates ex dextro testiculo mares ex sinistro foeminas generari sibi persuasit, sed obstat experientia eorum, qui unum tantum altero perdito gesserunt testiculum, dein quoque, quoniam foetus generatur ex animalculo, C. I. hæc vero sine dubio sexu differunt, §. 19. unde apparet, cur nascatur & formatur mas vel foemina, & quia nec in potestate patris generantis nec matris concipientis positum est ut animalculum mas vel foemina ovulum intret, ars etiam filium potius quam filiam aut vice versa generandi est nulla.

§. XXXVI.

Cum vero in conceptione aliquid organici debeat præexistere, ex quo formetur foetus, C. I. fallit sententia I. veterum, qui ex sola commixtione seminis masculini in uterum projecti & foemini ex ovario in uterum fluentes, (quod nec fieri potest,) foetum oriri sibi persuadebant. 2. Eorum, qui ex semine utero tanquam typo infuso & ad figuram ejus solidescere oriri foetum docent, quod eam ob causam etiam admitti nequit, quia foetus qua partes externas internasque figuram uteri non habet, 3. Chymicorum, qui vel ex fermentatione seminis virilis, quod pro acido habent, & muliebris, quod alcali dicunt esse, vel ex coagulatione seminis & liquoris in ovulo contenti dicunt oriri foetum, ad quos pertinet Connor in Evangelio Medici.

§. XXXVII.

Chymici multa fingunt. Ad confirmandam nostram propositionem videbimus in exemplo, veritati non adversari, sed potius consentaneam esse. Ex hæc
tenus

tenus enim dictis apparet pro fictitiis habenda, quæ nonnulli Chymicorum de homunculis chymicis narrant, dum hominem etiam oriri posse credunt, vel si semen maris & foeminæ phiolæ inditum fimo equino cooperiatur, & dein foetus sanguine menstruo nutriatur, vel si ovulum foemininum vitro chymico supponatur, lentoque calore & sanguine humano alatur foetus Conf. *Garmanni Homo ex ovo*, §. 41. p. 21. Prius enim oppido absurdum, quia mulieres carent semine & sanguis teste experientia putrescit extra corpus humanum. In posteriori casu vero etiamsi ovulum imprægnatum supponatur vitro chymico, non poterit tamen foetus nutrimentum habere conveniens per funiculum umbilicalem; quod ipsum etiam in priori casu locum habet. Nec est, quod ad veterum ægyptiorum pullitiam in furno quodam moderate calido contingentem, provocent, quoniam aves ex solo ovo nutrimentum sumunt, foetus humani non. Addimus & hoc, si hæc veritati consentanea essent Deus utrique sexui membra genitalia frustra dedisset, quod tamen nemo contendit. Conf. *Theophrastus Paracelsus de natura rerum collato Rolfinckio, primo Anatomico Jenensi, de partibus genitalibus utriusque sexus, part. 2. c. 45. p. 198. & Freytag in noctibus Med. c. 47. p. 225.*

CAPVT III.

De usu & fine animalculorum spermaticorum, qui consistit in generatione hominum atque brutorum.

E 2

§. XXXVIII.

§. XXXVIII.

Nunc demum, quomodo fiat conceptio potest intelligi: nimirum, 1. semen infunditur utero & tubæ, in coitu recte instituto & si penis debitam longitudinem habet, nec alia obstant ex parte mulieris, quin coitus recte institui possit, secundum Verheyen, qui in vaccæ utero post coitum magnam seminis copiam deprehendit. Conf. *Wolfii Gedanken von den Wirkungen der Natur, §. 440.* & *Leuvenhock, in utero cuniculi post coitum dissecti magnam animalculorum spermaticorum copiam deprehendens, quæ non potuissent adesse, nisi semen ipsum in uterum fuisset immissum, & Ruyschii, qui dum uterum fœminæ statim post coitum a stupratore necatæ dissectuit, magnam in eo seminis virilis copiam usque in tubam fallopianam profluentem perspexit.* Cont. *Thunnigii versuche einer gründlichen Erläuterung der merkwürdigsten Begebenheiten in der Natur, viertes Stück. Obs. 6. §. 3.* Cum semine vero infunduntur simul animalcula, tanquam vehiculo. 2. Dum id per lenem uteri calorem in subtilem vaporem solvitur, ad tubas animalculum adscendit, & per tubam & ovarium in ovulum, in quod per subtilitatem suam facile penetrare potest, §. 30. alia enim non datur via. 3. Quo factò animaliculum transformari & augmentari incipit, unde etiam ipsum ovulum majus fieri debet per expansionem membranæ ejusdem. 4. Majus factum per proprium pondus ab ovario solvitur, & cadit in tubam. §. 33. Conf. *Verheyen in suppl. Anat. rr. 5. c. 4. p. 317. seq. & c. 6. p. 323. seq.* 5. Crescendo paulatim propellitur usque in uterum

rum, quod post aliquot dies contingit. 6. In utero in principio liberum jacens paulatim per subtiles fibrillas eidem annectitur, quo facto foemina concepisse dicitur. Conceptio Ergo incipit in ovulo, & perficitur in utero. Hæc omnia vero non indigent ulteriori probatione, nam per Avtophian unusquisque, si occasio adest, potest convinci.

§. XXXIX.

Postquam ovulum utero est annexum, sanguis menstruus in corpore foeminae abundans per subtilia connexionis vasa ex utero in ovulum transit, ubi ad augmentationem foetus adhibetur. Cessat igitur ulterius effluere. Sed quia non omnis statim ad hunc usum necessarius, interdum foemina, quæ jam concepit, adhuc licet copia minori laborat menstruo, ast nimius sanguis, qui in corpore matris remanet, partim varias mutationes, e. g. vomitus, tædia a cibis, appetitus insolitos varios, ventris turgescientiam, &c. solet excitare, partim post aliquot menses intrare mammae & lac producere. Conf. *Tenzels Monathliche Gespräche*, de uxore gravida cujusdam Professoris, quæ in gravitate tanta voluptate capta erat, ut vas quoddam multis ovis repletum in faciem mariti injecerit, quod ille insigni magnitudine animi toleravit. De omnibus vero his plura vide in *Alberti Dissert. de termino animationis foetus*, c. 4. §. 3. p. 70.

§. XL.

Ex his signa conceptionis factæ, licet seorsim sumpta, ut plerumque fieri solet, nec non quando de signis virginitatis sermo est, sæpe fallacia, possunt colligi, quæ

sunt: 1) si foemina post coitum semen non rursus emittat; sed quia ad conceptionem amplius quid requiritur per antecedentia passim, hoc signum certum non est. 2) Si foemina in coitu aestu venereo quasi flagret. In hoc enim vasa foeminae interna eo melius aperiri propter vehementiorem commotionem credibile est, ut semen & animalculum melius possit in locum debitum penetrare, §. 28. 32. Sed interdum foeminae sine tali aestu concipere possunt, interdum tamen non concipiunt propter impedimentum quoddam, §. 31. 3) Si foemina vomitus, taedia a cibis, vel appetitus insolitos experiatur, §. 38. sed haec phaenomena ex alio morbo, e.g. ardore ventriculi, dolore capitis, retentione mensium, furore uterino, cachexia, cacochymia, leucophlegmatia, &c. dependere possunt. 4) Si pulsus arteriarum per majorem sanguinis copiam sit vehementior. §. 38. Verum hoc quoque a morbo quodam, e.g. febre, potest oriri. 5) Si menstruum cesset, & hinc venter turgescat, §. 38. sed ex aliis causis, tam in solidis quam fluidis corporis muliebris inveniendis, e.g. ob *obstructionem*, vel clausuram vaginae, ob nimiam cohaesionem caruncularum myrtiformium per membranam crassam, & imperforatam, ob oris uteri interni clausuram, ob defectum debitae elasticitatis fibrarum, a defectu fluidi nervei dependentem, ne resistent distensionem ulteriori, ob sanguinem nimis viscosum & crassum, ut per subtiles poros penetrare nequeat, &c. Conf. *Schurigius de congressibus muliebribus, sect. 2. c. 2. §. 14.* menstruum potest esse obstructum. 6) Si arteriae pedum turgeant in plethoricis propter copiam sanguinis. Sed obstructio mensium ex alia causa

causa potest etiam hunc effectum producere. 7) Si mammae indurescant & concipiant lac. Sed in veris etiam virginibus lac adesse potest, quin quandoque in maribus teste Schurigio aliisque. 8) Si manus monti veneris & ventri imposita, sentiat motum internum embryonis. Sed motus talis ex flatibus etiam potest dependere, adeo ut quandoquidem, si hoc signum certum esset, & mares pro gravidis habendi. Quando vero omnia haec signa vel plurima concurrunt, tunc de facta conceptione probabilitas adest maxima. Obiter hic annotamus, in casu simili, si quaestio de signis virginittatis in medium proferenda, idem habere locum, si signa conjunctim, saltim plurima sumantur. Sed tunc probe ad distinctionem *Verbeyni in Anat. tract. 2. c. 32.* est reflectendum, qui inter virginittatem materialem & formalem distinguit, & hanc absolutam congressus masculini negationem in muliere, licet genitalia dilatata essent, quod sine coitu fieri posset ex aliis causis, e. g. morbo quodam, seu natura, dicit, illam naturalem, (ut excludatur artificialis defloratarum) Conf. Venette p. 94. coangustationem orificii vaginae, propter quam membrum virile, licet debite proportionatum, non nisi difficulter & cum dolore intromittitur, adeo ut exinde pateat, virginittatem formalem esse posse sine materiali.

§. XLI.

Ufus praesentis doctrinae triplex est & valde utilis: I. ne gravidas per alvum purgemus & exinde ad abortum quid conferamus, quemadmodum in sorore Hippocratis ab ipso factum est, & nostris temporibus adhuc quotidie accidit ab omnibus imperitis empyricis. 2. ne

ne foeminas ad patres mittamus, quæ forsan saltim ob-
structione mensium laborant, quas tamen nos pro gra-
vidis habemus & ex hoc cap. medicamina denegamus
nec opem attulimus. 3. ne statim ex cathedra ecclesia-
stica preces ad Deum faciamus pro gravidarum felici
partu, quemadmodum in locis & civitatibus plerisque
moris est, sed etiam multoties, quod diu partum seu ex-
clusionem foetus expectantes, dicant: Parturiunt mon-
tes, nascetur ridiculus mus, quod adhuc meliori acumi-
ne dicere possunt, si excernantur molæ, de quibus
infra.

§. XLII.

Dum ad conceptionem necesse est, ut semen in
uterum & tubam defluat & animalculum veniat in oyu-
lum per tubam, §. 32. conceptio foeminae promove-
tur, 1. tali situ foeminae in coitu ut corpus sit paulo
elevatum, sic enim melius defluit in profunditatem ute-
ri & tubæ ob propriam suam gravitatem: 2. per
actiones, & ea quibus æstus veneris ante coitum ex-
citatur, e. g. deliciosam comestionem, objectum ama-
bile, titillationem, &c. sic enim vasa melius aperta fa-
ciliorem transitum concedunt animalculo, §. 32. calor
enim & æstus expandit poros & vasa totius corporis,
frigus e contrario ea constringit per experientiam.

§. XLIII.

Dum igitur Generatio non fit, nisi ex semine viri-
li, quod ex sanguine debet esse præparatum, spiritibus au-
tem tale non competit, seu in se considerentur, seu qua-
tenus forsan in forma aliqua homini conspiciendos se
præbent, & subtile corpus quoddam assumunt dubium
non

non est, quin, quæ de incubis, i. e. spiritibus in forma humana virili cum foeminis coeuntibus & eas imprægnantibus, & succubis, i. e. spiritibus, in forma muliebri a maribus imprægnatis, enarrantur, pro fabulis sint habenda. Quin potius, quæ de illis narrantur, esse speciem morbi, vulgo der. *Alp/ die Alp-Kranckheit/* dicti, spirationem & vocem interrumpentis, & ex temperamento melancholico-sanguineo orti, docent Medici recentiores & experientia consentit.

S. XLIV.

Fœmina, quæ concepit, dicitur gravida, seu prægnans. Qui autem illam gravidam reddit dicitur eam imprægnare. Imprægnatio fœminæ gravidæ dicitur superfoetatio. Dum fœmina concepit, ovulum imprægnatum vel est adhuc in ovario, vel in tuba, vel in utero secundum obs. Ruyschii, Nuckii, Leuwenhœkii, Harvæi, aliorum. Dum adhuc in ovario est, nihil impedit, quin ovulum ejusdem ovarii vel ex altero latere novum animalculum per coitum reiteratum possit intrare. Dum in tuba hæret, potest in coitu repetito animalculum per alteram tubam in ovulum se recipere. Dum in utero est, sed totum nondum replet uterum, fieri potest, ut in coitu semèn utero rursus infundatur, & novum animalculum ovulum aliquod occupet. Quia igitur gravida denuo potest gravida reddi, i. e. imprægnari, superfoetationes sunt possibiles. Et experientia easdem interdum contigisse, testatur. Conf. die *Leipziger Zeitungen von gelehrten Sachen / de anno 1721. & Valdschmidt de superfoetatione falsa. Quodsi vero uterus jam per ovulum de die in diem incre-*
F
scen-

scntem magisque adauctum repletus sit, & os uteri
internum rite clausum, auræ adeo, cur non toti massæ
feminali via occluditur? Ergo etiam animalculo. Ergo
in hoc casu superfœtatio nequit fieri, cum alias locum
quandoque habeat.

§. XLV.

Finis primarius coitus in procreatione & educatio-
ne sobolis consistere debet, & secundarius sine prima-
rio fieri nequit per principia philosophica & Theologi-
ca, quamvis voluptuosi aliter sentiant. Ast ita *III. Wolf.*
in den vernünftigen Gedanken vom Gesellschaftlichen
Leben der Menschen, I. Theil, c. 2. vom Ehestande, §.
17. Weil die Kinder durch den Beyschlaf erzeugt werden, die
Natur aber damit eine empfindliche Lust verknüpft/ wodurch
so wohl Mann als Weib zum Beyschlaffe gereizet werden/
über dieses sich auch bey einem vernünftigen Menschen eine
natürliche Neigung befindet/ sein Geschlechte fortzupflanzen/
welche theils aus dem Vergnügen entsteht/ was man an
wohlgearteten und gerathenen Kindern hat/ theils aus der
Begierde/ sein Andenken in den Nachkommen zu erhalten/
theils damit man jemanden habe, dem man nach seinem Tode
das Seinige überlässt/ theils aus andern Ursachen/ wie solches
alles die Erfahrung zur Gnüge beståtigt; so hat die Natur
viele Bewegungs-Gründe mit der Erzeugung der Kinder ver-
knüpft/ und verbindet uns demnach dazu. §. 8. Mor. Zu der
Lust im Beyschlaffe kan man auch die Brunst rechnen/ wo-
durch Menschen und Thiere zum Beyschlaffe/ sonderlich jene
das erste mahl/ angetrieben werden/ da sie von der Lust/ als
einer unbekanntn Sache/ noch keinen Begriff haben. Quid
igitur de fine secundario coitus sine primario, de coiti-
bus

bus nefandis, onanitico, sodomitico, coitu cum mortuis, cum stautis, de masturbatione &c. statuendum, per se patet, si rite reflectemus principii Metaphysicis exornati, quæ fundamenta Ethices sunt, & hæc rursus Politices, uti *III. Wolfius in præf. libri supra cit.* non sine ratione monuit, quicquid etiam malevoli quidam obganniant. Nos insuper probe animadvertimus, quæ *Vir excellentissimus libr. cit. c. cit. §. 29.* posuit: Es ist nicht nöthig alle Arten der Geilheit zu erzehlen/ massen es besser ist die Laster nicht wissen als erkennen. Wer überhaupt weiß/ was Geilheit ist, und ihre Unzulässigkeit erkennt/ der ist in dem Stande in jedem vorkommenden Falle die Arten der Geilheit zu erkennen/ und zu beurtheilen/ folgendes ist keine Gefahr/ daß er aus Unwissenheit in diese Arten der Laster verfallen werde. Dagegen pflegt es wohl zu geschehen/ daß die Erkenntniß dieser Laster die Ursache ist/ warum ein Geiler darein verfällt/ der sie sonst würde unterlassen haben/ wenn er nichts davon gewußt hätte.

S. XLVI.

Dum foetus oritur ex animalculo spermatico præexistente organico, inutilis est quæstio: Quæ pars foetus prior altera formetur? Nam omnes jam præexistunt in minima forma & excrescunt saltim ad similitudinem papilionum ex crucis transformatarum. Conf. *Schwammerdam l'histoire generale des Insectes.* Res quoque sic se habet cum plantis & earum generatione, uti *Wolf.* demonstravit vom Gebrauch der Theile in den Pflanzen. Attamen a veritate alienum non videtur esse, partes corporis maxime necessarias ceteris priores explicari, e.g. cerebrum, cor, quo pertinent quæ de puncto salien-

te seu motu systolico & diastolico cordis tradunt *Harvæus de generatione exercit. 17. Malpighi de generatione pul- li in ovo p. 5. seqq.* Observamus quoque sæpissime, quod infantes nascantur sine crinibus & unguibus, quoniam hoc absolute ad vitam non requiritur, saltim ad defensionem ab injuriis ab extra allatis. Historici hic consentiunt, exemplo Ludov. Bavarici, quod in medium proferunt.

§. XLVII.

Ex Exemplo erucarum in papillones transformandarum constat, animalia in transformatione in statu inter vitam & mortem medio versari. Nam quia sine omni commotione membrorum jacent, vita corporis autem ex motu cognoscitur, non possunt pro vivis haberi, attamen nec pro mortuis, quia alias corpora ipsorum deberent putrescieri, quod non fit, si novum prodit animal. Cum igitur animalculum spermaticum in ovulo etiam in hominem transformetur, §. 45. mirum non est, quod illud in principio conceptionis ad medium usque gestationis sine omni motu jaceat, donec facta sit transformatio & membrorum explicatio; quemadmodum si adesset etiam motus, non tamen is posset propter membrorum tenuitatem sentiri.

§. XLVIII.

Per Observationes Anatomicas foetus humanus in utero involvitur duabus tunicis, amnio, quæ alba, mollis, translucens, & paucis venulis & arteriis donata foetum immediate cingens, unde Galea, das Kleid / die Haube, quod vulgus pro signo ingentis fortunæ sed sine ratione habet. In hujus cavitate continetur liquor annii

amniū cui innatat foetus, ne in partes aliquas vicinas duriores impingat, & ut in partu rupta membrana humor exiens viam lubricam & facilem reddat, non vero ut foetus levior reddatur, quemadmodum quidam putant, ne mater per pondus infantis tot incommodis exposita fit. Sed veritas non consentit, quoniam per principia hydrostatica constat: corpus quidem levius reddi in aquam immisſum, donec iterum retrahitur, sed etiam tantum ponderis accreſcere aquæ quantum corpus ſolidum amittit, adeo ut foetus exinde nequeat levius reddi, per conſequens ut uſus hic liquoris amniū plane ceſſet. Dein altera adest tunica Chorion, priorem amnion immediate cingens ibi præcipue, ubi cohæret placentaē uteri ſeu hepatis uterino, & eſſi gemelli in utero eſſent, tantum unicam placentam deprehendimus. Placenta hæc vero dicitur rotunda & ſubruba maſſa carnea, alteri tantum, plerumque ſuperiori & anteriori parti uteri connexa, nec rotum foetum cingens, innumeris venulis & arterioliſ & utrorumque anastoſiſibus intertexta, per quam ſanguis maternus ducitur in foetum mediante funiculo umbilicali. In Brutis adest 3. tunica Allantois, inſtar cinguli ſeu ſarciminis, urinam ab uracho recipiens. In homine hæc non adest, ſed urina per penem vel vulvam emiſſa liquori amnios permixtetur partu inſtante.

§. XLIX.

Cum Placenta uteri cohæret vena umbilicalis, ſanguinem ex matre deferens in foetum per umbilicum, & duæ arteriæ umbilicales, ſanguinem ex foetu revehentes in matrem, id quod facile patet ex colligatione.

His intra foetum connexus est urachus, qui in brutis se protendit in tunicam allantoidem, & in illam ducit urinam ex vesica, sed in hominibus ille extra umbilicum non procedit nec perforatus est. Hæc corpora communi tunica involvuntur, & constituunt conjunctim funiculum umbilicalem, sesqui ulnæ longitudinis, per quem foetus est pars corporis materni. Dicitur autem respectu infantis, non matris, vena vel arteria.

Nempe sanguis per venam umbilicalem statim deferretur in foetus hepar, & inde per venam cavam in ventriculum cordis dextrum. Ex hoc per anastomosis, seu foramen, quod in pariete utrumque ventriculum dividente, reperitur, immediate transit in ventriculum sinistrum, & hinc in arteriam magnam. Alius sanguis per auriculam abit in arteriam pulmonalem, & ex hac per canalem duobus digitis a basi cordis remotum, transit in arteriam magnam, ex qua per totum corpus deferretur; cum e contrario in adultis sanguis per venam cavam ad dextrum cordis ventriculum & auriculam delatus, transeat per arteriam pulmonalem in pulmones, ex his per venam pulmonalem in sinistrum cordis ventriculum & auriculam, & inde ut ante per arteriam magnam ad totum corpus. Et quoniam in his sanguis aliam habet viam, foramen illud tractu temporis coalescit, canalis autem propter defectum nutrimenti exsiccat & tandem contabescit. Sanguis autem dicto modo per foetum delatus per duos ramos iliacos revehitur in duas arterias illas umbilicales. §. 48. Conf. *Bartholini Tab. Anat.* qui omnia, quæ huc pertinent, egregie delineavit.

§. LI.

§. LI.

Ratio horum phaenomenorum & modus augmentationis, difficilis inventu non est. Animalculum intrat ovulum, & in eo in hominem transformatur, §. 32. c. I. Cum igitur foetus in tunica amnio & chorio inveniatur, §. 47. sine dubio ipsum ovulum hasce tunicas constituit.

§. LII.

Ex Obs. Ruyschii tertia circiter pars ovuli meris vasculis sanguiferis contexta est. Conf. *Lischviii Dissert. de ortu & propagatione hominum*, §. 45. Cum igitur placenta uteri, quae in utero ad nascitur ovulo, sit tale corpus, §. 47. quod ipsa pars ovuli placentam constituat, dubitandum non est.

§. LIII.

In ovulo matris jam adest humor albicans. Conf. *Schwimmeri Deliciae physicae in der Frage: Ob Frauen Eyer legen können?* p. 45. & *Venette von Erzeugung der Menschen*, p. 406. Dum igitur ex ovulo oriuntur tunicæ, §. 50. & in amnio liquor amnii continetur, §. 47. hic ex illo non potest non ortum trahere. Ast quia liquor amnii humorem ovuli copia longe superat, etiam tunc, cum nondum urina foetus auctus est, §. 47. ovulum enim semper crescit, quoniam foetus semper crescit per liquorem optime nutrientem, §. 32. nec tamen via apparet, per quam is in illud deferatur, praecipue quamdiu ab ovario avulsam & utero nondum connexum est ovulum, tunc etiam facilius fieri posset, quemadmodum alii sentiunt, quod liquor amnii per venas & arterias transudando augmentaretur, in priori casu autem non adeo facile fit, utpote nondum connectens cum venis vel arteriis

teris §. 47. 51. necesse est, ut liquor ille ex humoribus ovarii tubæ vel uteri per poros ovuli vel tunicæ transeat. Nam observamus, omnia adeo viscera & quoque intestina humida esse, & hoc ipsum in uno subjecto plus, in altero minus. Crescit autem ovulum extendendo & dum novæ particulæ accrescunt. §. 32.

§. LIV.

Dum animalculum jam explicatur & foetus augmentatur, antequam ovulum per placentam utero accrescat, §. 32. adeoque etiam antequam sanguis materius in infantem circuletur, id quod ex abortibus etiam patet, de quibus infra; sequitur ipsum liquorem amnii esse primum foetus nutrimentum, unde augmentum capiat, §. 32. sine nutrimento enim non posset augmentari, nec tamen aliud adest, §. 32. Hanc autem nutritionem, si a similitudine aliarum nutritionum animantium concludas, per accretionem particularum interiorum potius fit, quam externarum. Cum lapidibus vero res aliter se habet, crescunt enim ab extra, dum particulæ fluidæ cum tartareis mixtæ apponuntur, & sensim sensimque consolidescunt, teste experientia quotidiana.

§. LV.

Animalculum, dum intrat ovulum, in principio in eo liberum jacet, at foetus ex animalculo ortus dein per funiculum umbilicalem cohæret amnio, i. e. ovulo, §. 47. 51. Ergo necesse est, ut animalculum per subtilissimas fibras intus cavas accrescat ovulo. Pariter necesse est, ut subtilissima vascula sanguifera ovuli, §. 51. cum talibus uteri coalescant, quia alias amnium per placentam non posset utero cohærere.

§. LVI.

§. LVI.
Postquam hæ accretiones factæ, sanguis maternus in uterum delatus liberum habet in foetum transitum, unde dubium non est, quin ex arteriis matris in foetum pellatur, ac pariter ac in corpore adulto chylosum ejus cedat in foetus nutrimentum. Sed quia sanguis per arterias umbilicales regreditur in matrem, §. 49. sequitur, non omnem impendi in ejus nutrimentum. Et quia foetus jam sanguinem habet, ante ovi cohesionem & placentæ vasorumque umbilicalium perfectionem, non ex sanguine materno primum sanguinem immediate capit; id quod ex exemplo avium etiam patescit, si eorum ova spectemus.

§. LVII.
Foetus, in nativitate mortui in ventriculo liquoris amnii partem aliquam gesserunt per observationes Anatomicas, & vivi nati excrementa sæpe deponunt, antequam lacte vel alio nutrimento vescuntur. Hinc dubium non est, quin sicut liquor amnii primum ipsorum nutrimentum est, §. 47. eundem etiam ad nativitatem usque ore in nutrimentum hauriant. Conf. *Bohnii Progymnasmatæ, progymnasina 2. p. 27.* Sed liquor ille excepto chylo, utpote qui miscetur sanguini in pulmonibus ut omnes alii liquores in corpore humano e sanguine materno ortum trahit. Ergo sanguis matris & immediate §. 56. & mediante hoc liquore est foetus nutrimentum.

§. LVIII.
Dum sanguis ex matre transit in foetum per §. 55. & ad hujus augmentationem non parum confert, §. 55. necessarium est, ut si forte fortuna sanguinis motus extraordinarii in matre per imaginationem vehementio-

rem vel affectum oriantur, iidem debeant etiam ad foetum propagari; unde in tenerissimo corpore infantis & in ipsa formatione externa adhuc constituto variæ mutationes possunt produci eique imprimi. Et hinc potest intelligi, quomodo fiat, ut infans hujus vel illius formam externam referat, & hoc vel illo signo notatus sit, sc. propter vehementiorem imaginationem matris, & quid faciendum, ut infantes pulchros generemus, scil. mater gravida ab adspectu præprimis improvise omnis rei foetidæ avocanda, quantum fieri potest, si insoliti quid cum affectu videat, ne tangat corpus suum mœnenda, & formæ hominum elegantiores, ut diligenter sibi imprimat, ei sunt proponendæ.

§. LIX.

Malebranche in tract. de la recherche de la Verité, libr. 2. c. 7. art. 3. p. m. 15. Conf. Ill. Wolfii Gedanken von den Wirkungen der Natur, IV. Theil, von den Pflanzen, Thieren und Menschen, cap. 6. von Erzeugung der Menschen und Thiere und ihrem Leben und Tode, p. 448. casum singularem refert de foemina gravida, quæ postquam latronis crura a carnifice frangi viderat, peperit infantem pedum & brachiorum crura fracta gerentem. Pariter hic effectus imaginationis maternæ est, siquidem mater, triste spectaculum videns ipsa quasi per vim imaginationis & commiserationis vehementiorem in brachiis cruribusque dolorem sensit, ac si frangerentur, & sanguis ejus hinc extraordinarie commotus & in embryonem propagatus, similes motus in tenerissimis ejusdem membris produxit, unde ossicula ejus mollissima disrupta sunt. Patet exinde a talibus adspectibus etiam arcendas esse gravidas, quemadmodum jam de aliis supra §. ant. diximus.

§. LX.

De Præstigiis vagabundorum quoque arcendas esse gravidas, ex antecedentibus quisque abunde cognoscet.

§. LXI.

Quando matris anima hoc vel illo affectu commovetur, propter animæ cum corpore harmoniam, motus etiam extraordinarius sanguinis & fluidi nervei, huic affectui conveniens, in corpore ejus excitatur. Sed qualis est motus sanguinis in matre, talis etiam in embryonem propagatur, §. 58. & hoc modo corpori embryonis dispositio imprimitur, tales motus facile reproducendi. Cum corpore embryonis anima ejus in harmonia vel commercio est, ergo quales affectus anima matris experitur, tales etiam licet, obscurius in anima infantis producuntur, adeoque huic simul dispositio imprimitur, tales affectus facile reproducendi. Sed dispositio hominis ad certi generis inclinationes affectus & motus corporis convenientes facile producendi, dicitur temperamentum hominis. Ergo Mater pro conditione inclinationum & affectuum suorum tempore graviditatis, temperamentum etiam infanti potest imprimere, adeo ut deinceps infans non tam eam ob causam peccet, quia Parentes & alios vidit peccare, quam potius ob connexionem, quam jam habet in utero cum matre peccante, §. 48. 49. secundum sacras literas, Pf. 51. Siehe ich bin aus sündlichen Saamen gezeuget/ und meine Mutter hat mich in Sünden empfangen, S. M. Adam Bernd von den Quellen und Ursachen des vielen gottlosen und sündlichen Lebens, *serm. sacro* von der Erbsünde, p. 1087. Die Affecten im Willen sind einem un-

gestümen Meer gleich/ das da tobet und wütet/ und die noch einigermassen vernünftige Seele mag gebieten wie sie will, so ist sie nicht fähig die Sturm-Winde des Gemüthes zu besänftigen. Kein Thier auf dem Felde laufft so blind in sein Unglück/ und zu seinem Untergang/ als ein solcher unwiedergebörner und unbekehrter Mensch/ der doch sonst an der Vernunft einen grossen Vortheil vor den Thieren hat. Das ist eine Sache/ die vor diesem auch die gelehrtesten Heyden bekümmert/ und die sie nicht haben zusammen reimen/ noch die Ursache solcher Blindheit und Unglückseligkeit des Menschen erfinden können; Wie denn die Weisesten unter ihnen/ wenn sie alles wohl erwogen/ einen wiewohl dunkeln und nur wahrscheinlichen Schluß machten/ der Mensch müsse wohl nicht im ersten Zustande seyn, in welchem er anfangs gewesen/ sondern etwan was grosses sich wieder Gott unterfangen haben/ daß er in diesen Zustand nunmehr zur Straffe verseyt worden. *Licet non negemus, peccata Parentum aliorumque exempla multum ad peccata liberorum conferre posse. Ita sentit Ill. Wolfius, & Theologi orthodoxi consentiunt.*

§. LXII.

Habemus igitur duplicem Temperamenti hominis causam, 1. dispositionem animalculi, ex quo generatur homo per antecedentia & eatenus temperamentum infantis non est in potestate parentum. Attamen hinc potest intelligi, cur temperamentum vel morbus hæreditarius e. g. podagra, phthisis, patris sæpe in filium vel filiam transeat, nempe, si animalculum, utpote in semine virili existens, §. 5. ex illo sine dubio nutrimentum capiens, eandem cum patre naturam induat. 2. Statum matris graviditatis tempore, §. 61. acce-

accedit 3. educatio infantis, §. 61. quæ posteriora sunt in parentum potestate. Conf. *Wolfii Gedanken vom Gesellschaftlichen Leben c. 2. vom Ehe- Stande passim, c. 3. von der väterlichen Gesellschaft, quoque passim, c. 4. von der Herrschaftlichen Gesellschaft, quoque passim, & c. 5. vom Hause, quoque passim.*

§. LXIII.

Ut igitur laudabilis temperamenti generemus liberos exemplo sinefium, Conf. *Wolfii Orat. de sapientia sinefium, matres gravidæ ab omnibus inclinationibus & affectibus malis avocandæ, in bonis e contrario & laudabilibus sunt exercendæ, quemadmodum ab aspectibus foetidis &c. arcendæ erant, §. 57. 58. 59. 60.*

§. LXIV.

Anima animalculi spermatici fit anima infantis, §. 12. 13. 14. Cum igitur hæc anima jam ante conceptionem in animalculo adsit, evidens est, foetum etiam a primo, conceptionis momento esse animatum, licet anima in principio sit tantum sensitiva, §. 12. Terminus animationis foetus dicitur tempus, quo foetus antea inanimatus accipit animam. Ergo Terminus animationis foetus est nullus. Error autem multorum, quod foetus in medio gestationis animam accipiat, inde traxit originem, quia tunc demum foetus incipiat se movere. Patet exinde quoque non male sentire JCtos, qui, si foemina forsitan abortum promovet, & hoc ipsum ante medium gestationis esset, poenam extraordinariam secundum arbitrium judicis circa poenas posuere, post medium gestationis poenam ordinariam. Idem secundum nostra principia obtinet ubi ante medium gestationis, quia tum embryo a forma humana magis re-

utro

G 3

motus

motus, poena extraordinaria, post medium gestationis poena ordinaria locum habet, quoniam tunc embryo formæ humanæ magis appropinquet. §. 12. §. 46.

§. LXV.

Tempus partus in homine ordinarie non dies 280. a conceptione, quod conficit 40. hebdomades, seu novem menses solares & 10. dies, 30. diebus mensem solarem constituëntibus, sive 10. menses lunares, 28. diebus mensem lunarem conficientibus. Unde merito colligitur, ita constitutam naturam esse, ut non possit pauciori tempore animalculum in hominem perfectum commutari. Hinc, licet fieri sæpe possit, ut ex qualicumque causa partus aliquot dies vel anticipetur, vel retardetur, recte tamen inferetur, partus, i. e. infantes semestres, septimestres & octimestres aut perfectos esse non posse, si autem sint tales, coitum esse ante nuptias anticipatum, & contra partus decimestres, intelligimus menses solares & undecimestres extraordinaria magnitudine esse debere, quia nutritio semper continetur per ratiocinia ex observationibus, aut si id non sint, coitum fuisse illegitimum, si sc. in utroque casu in calculo non erraverit foemina. Cognoscitur autem partus imperfectio partim ex parvitate corporis debita minore, partim ex defectu partium nonnullarum, e. g. unguium, labiorum, vel ipsius cutis, §. 46. it. ex futura coronali nimium dehiscente, auriculis ab ossè temporum divulsis, & si infans fere semper dormit & brevi post nativitatem plerumque moritur. Plane singulare quid fuit foetus, 46. annos in corpore materno sine putredine hærens ita, ut tempore longæ graviditatis hujus, mater 2. infantes peperrit, de quo Camerarii Diff. de foetu

foetu 46. annorum, & Held de Hagelsheim, doctissimus tract. de tempore partus sunt conferendi. De his vero ut & quæ §. anteced. diximus vid. Ill. *Consilarii aulici Teichmeieri, Medic. legal. sive forens. c. 9. de partu perfecto & legitimo, & c. 10. de abortu.*

§. LXVI. Ceterum post partum pars funiculi umbilicalis in corpore infantis latens degenerat in ligamenta, vena quædam ejus in ligamentum hepatis, arteriæ in ligamenta lateralia vesicæ. Nam usus illarum jam cessavit, dum commeatus sanguinis materni est abscissus, sanguis autem infantis, clauso commeatu materno, per vias ordinarias transgreditur. Vid. *Bartholini Auar. libr. 1. c. 27.*

§. LXVII. Dantur interdum partus extraordinarii, ad quos referimus abortus, seu partus præcoces, gemellos, vel plures infantes simul natos, monstra, androgynas seu hermaphroditos, molas, &c. quorum rationes quoque paucis in seqq. §. §. investigabimus. Intelligimus vero hoc loco per partum id, quod per pariendi actum ex utero materno excluditur.

§. LXVIII. Fœtus ante 7. a conceptione mensem ex utero exiens, dicitur abortus, uti eadem vox de ipsa etiam exclusione tali adhibetur, sed partus septimo, 8. & ante penitus completum nonum mensem facti, dicuntur præcoces seu immaturi.

§. LXIX. Dum fœtus in utero continetur, ipse autem quo est immaturior, eo minus ad expulsionem suam potest con-

conferre propter vires nimis debiles; necesse est, ut tam ad abortum quam partum præcoccem efficiendum, uterus sese sufficienter contrahat, hoc est ut constrictio orificiæ cervicisque a contractione fundi & corporis uterini superetur. Et adesse talem constrictiorem uteri, satis testantur dolores spastici in abortu vel partu præcoci e regione lumbari vel lumborum basi versus anum pubemque, nec non a regione umbilici & hypogastrica versus eandem pubis regionem contendentes.

§. LXX.

Quicquid igitur uterum ad talem constrictiorem irritare potest, id mediate potest abortum vel partum præcoccem efficere. Sed uterum ad talem constrictiorem irritare possunt 1. uteri vel alius loci gravior & largior hæmorrhagia, foetus debitum nutrimentum subtrahens, ipsumque debilitans & enecans. Foetus enim mortuus nullum amplius, debilis paucum nutrimentum in corporis sui conservationem a sanguine matris assumit. Cum autem nihilominus perennis fiat affluxus sanguinis in laxata matricis vasâ; ab initio paulatim, dein graviter aperiuntur, & irritantur uteri vasâ & tubuli, ac uterus constringitur: 2. eodem modo omnes alii graviores morbi matris, infanti interitum minantes, e. g. febres omnes malignæ & acutæ, variolæ, fluor albus, scorbutus ob acrimoniam humorum, dysenteria, motus convulsivi & epileptici graviores, fluxus alvi diuturni, vomitus tales, tussis, sternutationes vehementiores, casus ab alto, contusiones & concussiones abdominis & lumborum propter concussionem quoque viscerum, intestinorum & musculorum totius abdominis. 3. Esculentâ & potulentâ, quæ sanguinem nimis commovent, &

vasa

vafa uteri vaginæque stimulant per consequens men-
 ses vel hæmorrhagias uteri promovent, e. g. cibi nimis
 aromatizati, præcipue vero croco conditi, vina genero-
 sa, &c. quæ facile inferunt fluxus alvinos & tormina, e.
 g. omnes fructus horæi in copia comesti, cerevisia ju-
 nior nec satis fermentata, &c. alvum adstrictam relin-
 quentia, e. g. castanæ sine butyro comestæ, panis re-
 cens & calide ex fornace assumptus &c. omnia diure-
 tica, & quæ fortiter urinam pellunt, e. g. Therebinthina,
 millepedes, &c. omnis motus & quies extraordinarius.
 Per motus enim extraordinarios & violentos non so-
 lum sanguis valde commovetur, ut ille dein placentam
 uteri cum foetu ex utero expellat, sed etiam propter co-
 hæsiõnem ligamentorum uterus valde concutitur. Per
 quietem autem nimiam massa sanguinea nimis auge-
 tur, & per ejus motum vehementiorem dein foetus ex-
 pellitur utero irritato, de quibus & aliis Hilscheri Diff.
 sub tit. *Theoria abortus & partus præcocis est conferenda.*

§. LXXI.

Hæc dicta uti sunt causæ abortuum, sic etiam con-
 stituunt eorum signa prognostica licet remotiora & in-
 certa. Certiora autem & proximiora sunt 1. uteri hæ-
 morrhagia largior & impetuosior. Nam dum placen-
 ta ab utero solvitur, sanguis debet extillare. 2. dolores
 in abdomine versus sinum pudoris: utpote ex constri-
 ctione uteri orti, 3. conatus involuntarius ex utero ali-
 quid expellendi.

§. LXXII.

Dum per ingressum animalculi spermatici in ovu-
 lum fit conceptio, evidens est, quod si duo vel plura ani-
 malcula in duo vel plura ovula vel ejusdem ovarii vel
 H ambo-

amborum intrent, & hinc duo illa vel plura ovula im-
prægnata vel per eandem vel diversas tubas in uterum
deducantur, geminos tunc, vel plures infantes concipi
& nasci possunt; licet, quia superfœtationes possibiles
sunt, §. 44. fieri potest, ut reiteratis coitibus plures in-
fantes concipiantur.

§. LXXIII.

Cum autem gemini unicam habere solent placen-
tam uteri, §. 48. ratio sine dubio hæc est, quod dum
placenta uteri cujuslibet ovuli & fœtus §. 52. 48. ad na-
scitur parti uteri superiori & anteriori, §. 49. subtiles
fibrillæ, per quas quodlibet ovulum utero cohærere in-
cipit, & ex quibus oritur placenta, duorum illorum vel
plurium ovulorum in utero existentium, inter se com-
misceantur, & hinc unica tantum placentæ massa
oriatur.

§. LXXIV.

Fœtus ab ordinaria speciei suæ figura, admodum
deflectens, dicitur monstrum. Dum autem diversi-
mode possunt deflectere, vel 1. per superabundantiam
partium, 2. per defectum earum, 3. per earum illegi-
timam proportionem & situm, 4. per substitutionem
partium inconvenientium in locum debitorum; tam
diversa etiam possunt esse monstra.

§. LXXV.

Quando duo animalcula spermatica in unicum
transcunt ovulum maternum, quodlibet deberet in fœ-
tum transformari. Sed hic facile potest fieri, vel 1. ut,
dum nimis prope juxta se invicem posita sunt, quædam
partes in augmentatione coeant & ex coalitis una tan-
tum prodeat, quædam autem utriusque animalculi di-
versæ

verſæ maneat, adeoque illæ fiant in foetu duplicatæ. Huc pertinent monſtra unum corpus, 2. capita, 4. brachia, & 4. pedes gerentia, it. illud, cujus *Auguſtinus de Civ. Dei, libr. 16. c. 8.* fecit mentionem, tempore Theodoſii Imperatoris monſtrum nempe natum fuiſſe, ab umbilico uſque ad cervicem bicorporeum, inclinationibus plane contrariis pollentem. Cum hic Embryonis idem fuerit ſtatus in matre, & tamen inclinationes diverſæ monſtri, hæc phænomena ex theoria de ſtaminibus in ovulo explicari vix poterunt, ut potius iterum aliquid præexiſtentis organiſmi aſſumere neceſſe habeamus. Conf. *Thummigii verſuche I. Stück, obf. 5. S. 7. p. m. 44.* vel 2. ut, dum quodlibet habet ſpatium ſufficiens, attamen ex parte ſe tangunt, duo perfecti, ſed plus minus concreti homines oriuntur. Huc illa pertinent monſtra bicorporea, quale exemplum duarum puellarum pectore & coſtis concretarum & unum tantum funiculum umbilicalem gerentium Gedani 1724. natum fuit, Conf. *Kulmus in Descriptione fetus monſtroſi.*

§. LXXVI.

Nec impoſſibile eſt, ut ipſum animalculum ex quo homo transformatur, abundantia partium nonnullarum laboret. Hinc ratio reddi poteſt eorum monſtrorum, quæ unum vel alterum membrum, e. g. digitos, habent ſuperabundantes.

§. LXXVII.

Homo utriuſque ſexus membra genitalia gerens, & hinc ad generandum æque ac pariendum aptus, dicitur Hermaphroditus, ſive Androgyna. Cum igitur Hermaphroditus per ſuperabundantiam membrorum

rum a figura ordinaria defleat, ad primam monstrorum speciem est referendus. §. 74.

§. LXXVIII.

Probe autem notandum, pro Hermaphroditis sæpe immo sæpissime fuisse habitos, qui tales revera nunquam fuere, sed speciem tantum alterius sexus fuerunt mentiti, ut plurimum. Sic foeminae, clitoridem in penis magnitudine gerentes, & hinc coitum spurium cum altera foemina instituentes, vel ad eum institendum saltim aptae, quales confricatrices, subigatrices, *τριβύδες*, vocantur, sæpe habitae fuerunt pro Hermaphroditis, cum tamen non fuerint, utpote ad sobolem vere generandam, ineptae. Dein quoque maribus rarius membrum virile totum a nativitate usque ad certum tempus, e. g. pubertatem, vel diutius in corpore manet clausum & retentum ita, ut non nisi rima quaedam muliebri similis in loco genitalium cernatur, donec dein ex qualicunque causa, e. g. saltu, in conspectum prorumpant genitalia masculina; quo facto, ex foemina videtur fieri mas, cum tamen semper fuerit mas. Conf. *Exemplum in Venette von Erzeugung der Menschen, p. 555. & in Heinrich Anshelm Zieglers von Klipphausen, täglichen Schau-Platz der Zeit de Alberto, Archi-Episcopo Bremensi, qui primum a Decano suo Joh. de Sesterfeld & deinceps ab omnibus pro tali sed falso habitus est.*

§. LXXIX.

Omnibus ejusmodi exemplis Hermaphroditorum apparentium remotis, valde dubium videtur esse, an super futura sint exempla verorum, §. 77. unde Physicorum & Medicorum multi etiam de existentia eorum dubitare recte ceperunt. Utrum autem verus Hermaphro-

maphroditus sit an tantum apparens, non rectius, nisi per utrumque generationis actum exercitum, generationem & conceptionem dijudicari posse videtur. Sic narrant Ethnici, cœcum Tiresiam fuisse Hermaphroditum, qui semper ratione stimulorum ad coitum pro foemina deciderit, quod quidem ultimum adeo veritati non adversatur, saltim si primum verum esset, quoniam foeminae plura membra titillantia in genitalibus gerunt, viris. Quod si quis igitur verus Hermaphroditus exstiterit, abundantia hæc membrorum optime solvi potest si assumamus, ipsum animalculum jam tali abundantia laborasse, contradictorium enim non est, inter illa animalcula spermatica, uti inter alias animantium species monstra etiam reperiri.

§. LXXX.

Nec est impossibile, quin propter vehementiorem imaginationem matris & embryonis cum matre connexionem, pars quædam in infante superabundet, §. 58. quo pertinet exemplum, quando referunt: exclusos fuisse in Hungaria porcellos ex utero matris suis, cum capitis ornatu muliebri, fere simili, vulgo fontange, &c.

§. LXXXI.

Ex defectu partium partus erit monstrosus, qualis fuit ille, cnjus *Verger. in Dissert. de monstrosis nature operibus, Th. 3. §. 3.* facit mentionem, utpote qui ab utero caruit manibus & hinc pedibus scripsit, pinxit, calamos scriptorios adaptavit; si ipsum animalculum defectu quodam laboret.

§. LXXXII.

Per illegitimam proportionem vel situm partium vel per substitutionem partium inconvenientium in lo-

H 3

cum

cum debitorum orietur monstrosus partus vel 1. si ipsum animalculum tali illegitima proportione vel situ partium jam laboret, vel 2. hoc ipsum maxime, si mater per vim imaginationis vehementiorem tale quid infanti imprimat. Huc pertinet monstrum, quod ego ipse olim Vratislaviae vidi; Vir erat ex parte superiori quidem fere perfectus, exceptis digitis, sed loco pedum duas manus muliebres corpori adnatas, gerens, quibus interpositum erat membrum virile. Meretur quoque annotari hoc exemplum: Fœmina loco capitis collo superpositam concham testaceam ex duabus valvis constantem, gerebat, quæ aperiebantur, & claudebantur, per quas cibum cochleari ministratum capiebat; qualis effectus ex imaginatione matris ortus est. Conf. Ill. Hoffmannus in *Diss. de imaginationis natura & viribus*. §. 12.

§. LXXXIII.

Ex congressu animantium diversæ speciei solet etiam certa monstrorum species oriri, utriusque parentis formam ex parte referens, uti e. g. ex coitu equi cum asina oritur mulus, pardi cum leæna, leopardus, & ex congressu adolescentis cujusdam cum capra natus fuit infans, caprina crura & faciem humanam habens. Conf. *Vergeri Diss. supra §. 80. cit.* Mulum & leopardum utriusque parentis figura æmulari mirum non est, siquidem animalculum spermaticum, ex quo talis fœtus oritur, fœtum patri similem producere quidem aptum est, si mater diligenter formam patris sibi imprimat, sed nutritur ex sanguine alterius speciei, qui sine dubio a sanguine prioris speciei certa qualitate quadam diversus est propter principium rerum indiscernibilem. Quod

Quod autem ad dictum infantem pedibus caprinis & facie humana attinet, sine dubio ita est factus, ut animalculum, ex quo factus, tanquam humanum ad hominem producendum quidem fuerit aptum, sed quo minus integer inde oriretur homino, imaginatio matris caprae, crura sua semper adspicientis obstiterit.

§. LXXXIV.

Fieri etiam potest interdum, ut plures monstrositatis causae simul concurrant in eodem subiecto, unde eo erit deformius, quo plures adfuerunt. Huc referimus monstrum, anno 1654. in quodam monte Cataloniae captum, 7. habens capita, quorum 6. habebant oculos duos, septimum vero quo capiebat cibum, saltem unum in medio frontis conspiciendum, ut & 7. manus, sonum minus perceptibilem edens, superiori corporis parte homini simile, inferiori caprae. Vide iterum *Vergerum supra jam §. 82. 80.* allegatum. Quorum monstri hujus phaenomenorum ex positis principiis rationem reddere, non erit adeo difficile.

§. LXXXV.

Ceterum de monstris quaeritur I. an sint homines? & 2. an monstrum bicorporeum pro una an pro duplici homine sit habendum? Quod ad prius attinet, quia anima rationalis & corpus organico-mechanicum hominem constituit, monstrum pro homine omnino reputandum est, si nempe utrumque adsit, si minus, non. Quia porro anima representationes suas producit pro motu fluidi seu spirituum animalium in cerebro ab externis objectis radiis solis illuminatis, de quo *Ill. Wolf. in Metaph.* videndus & habiliter in cerebro residet, si caput, & hinc etiam cerebrum humanum

num

num adfit; anima etiam rationalis adesse creditur, & hinc monstrum habetur recte pro homine quod magis tunc valet quando reliqua potiora corporis membra etiam figuram humanam habeant. Ad alteram quaestionem an monstrum sive plene sive ex parte bicorporeum, §. 75. pro uno an duplici homine reputandum sit? facile etiam respondetur. Quia corpus organicum & anima rationalis constituit hominem, si in monstro bi- vel pluri- corporeo una tantum est anima, pro uno homine, si duæ vel plures pro duobus vel pluribus hominibus reputandum; sed quia anima representationes suas producit motibus fluidi nervei in cerebro factis convenienter, & anima probabiliter sedem suam habet in cerebro, cerebrum autem in capite est; tot animæ rationales adesse recte creduntur, quot adsunt capita. Ergo pro tot hominibus habendum, quot habet capita. Experientia consentit. *Kulmus enim in tract. cit. de fœtu monstroso p. 36.* mentionem iniecit monstri ex parte superiori bicorporei, sed ex parte inferiore unicorporei, cujus partes duas superiores interdum litigaverint, quandoquidem etiam invicem consultaverint, qui duplicis animæ sunt effectus.

§. LXXXVI.

Ufus dictorum §. 85. in doctr. theol. de Baptismo est maximus. Nempe monstrum caput humanum gerens est baptizandum, & monstrum pluribus capitibus præditum, toties est baptizandum, quot habet capita, quia omnis homo est baptizandus secundum sacras literas. Conf. §. 85.

§. LXXXVII.

§. LXXXVII. *Mola, ein Mond-Kalb, eine Mond-Frucht, est concretum vel membranoso-vel carnofo-fibrosum, modo parvum, modo majus, in utero mulierum aliquando generatum, gestatum, cum eo coherens, & ad instar placenta uterina per vasa intercedentia nutrimentum capiens, sed nulla forma foetus gaudens, & tandem vel utero exlufum, per internum uteri motum constrictorium, §. 69. 70. vel ad mortem usque foemina in eo gestatum. Hinc cum non habeat figuram foetus, foetus autem ex animalculo generetur, & hic saltem proprie pari dicitur; mola nec pari, sed potius dicitur excerni, & improprie tantum ad partus extraordinarios refertur. §. 67. Pariter, quia non habet figuram foetus & hinc nec organifinum membrorum humanorum, & hinc porro nec motus vitales, proprie nec vivere dici potest; sola enim nutritio & augmentatio vitam non constituit.*

§. LXXXVIII. *Mola ex animalculo spermatico non generatur, §. 87. sed dum in ipso corde, immo & in cerebro interdum nascitur concretum fibroso-carnosum, polypus dictum, ex sanguine prius coagulato & demum in fibras carneas mutato; Siquidem inventis polypis coagulum sanguinis solet adherere: molam fibroso-carnosam §. 87. ita in utero generari veritati consentaneum est, ut 1. in fluxu menstruo inordinato reliquia sanguinis inter cavitates ejus detineantur & coagulentur. 2. hoc ipso cavitas uteri distendatur, ut vascula sanguifera subtilissima, post menstruum absolutum rursus claudenda, non debite claudantur. 3. hinc cum vasculis illis aperta massa illa sanguinis coagulata coherere incipiat, 4. quo facto, per vascula illa sanguis ex utero adferetur massa illi, ut ita mola quotidie inde nutrimentum & augmentum capiat, licet fieri etiam possit, ut sanguis superfluus per menstruum ejiciatur, uti in initio graviditatis solet esse §. 39.*

§. LXXXIX. *Mola membranoso-fibrosa §. 87. ita potest generari, ut*
1
i. ma-

1. maturum ovulum, sed per animalculum spermaticum non fecundatum, §. 88. ex qualicunque causa, e.g. titillatione vehementiore, ex constrictu genitalium orta, vel imaginatione vehementiore venerea, corpus etiam afficiente, vel motu, accedente inprimis ovuli maturi gravitate, ex ovario per tubam fallopianam in uterum descendat. 2. illud, nisi per proximum menstruum una cum sanguine eji- ciatur, periculo suo, quo ante adhaferat ovario, vel aliter utero adherere incipiat. 3. per vascula sanguifera, menstruo fluxu forte apta, nutrimentum ex sanguine accipiat, quod vero deficiente foetu nutriendo, in solam substantia mem- branosa explicationem & extensionem cedit ita, ut & venæ arteriaque subtilissima & fibra carneæ, membranam sive tunicam ovuli perreptantes crescant & augeantur. 4. quod dum ita fit, ipse etiam liquor contentus & ad nutrimentum foetus destinatus, §. 54. 56. sensim potest absumi, in nutri- mentum substantia hujus membranosa simul cedens. 5. qui- bus omnibus ita peractis, non potest non talis mola mem- branosa-carnosa inde oriri. Conf. *Lischwitzii Diss. de virgine hy- dropica uteri mola laborante.* Quodsi vero vesica illa, ex tu- nica ovuli nata, excernatur, antequam liquor amnii sit ab- sumptus, mola dicitur vesicaria.

§. XC.

Quia ad *viserum* molarum non requiritur concubitus §. 89. 88. licet ad causas ejus possit accedere si titillatio §. 89. di- cta ex eo oriatum, quin potius utriusque generis causa sine eo habent locum. §. 89. 88. in virgine æque ac vidua intacta generari potest mola: Unde palam est, illas propter mola excretionem facta stuprationis non posse accusari. De omnibus autem his, quæ a §. 67. ad hunc usque diximus plura videnda in Medicinis legalibus Teichmeyer, Alberti, Lipsiensium, &c. in iisque capita, quæ de partibus extraor- dinariis agunt, & huc spectant.

APPENDIX.

*Continens opiniones plurimorum de Origine anime, que
stantibus principiis nostris locum non habent.*

§. XCI.

§. XCI.

Ens, quod sibi sui ipsius & aliorum in nobis est concium, dicimus animam. Cum igitur experientia teste tale ens in nobis sit, datur etiam in nobis anima. Conf. *Ill. Wolffii vernünftige Gedanken von Gott/ der Welt und der Seele des Menschen/ auch allen Dingen überhaupt/ c. 1. wie wir erkennen/ daß wir sind & part. 2. c. 1. nec non ejusdem ausführliche Nachricht von seinen eigenen Schrifften/ c. 7. von der Metaph. des Autoris ins besondere/ & c. 8. von den Anmerkungen über die Metaph. oder den 2. Theil derselben/ und den Schurz-Schrifften des Autoris.* De origine autem animæ disputaturi non loquimur de anima primi hominis, utpote quam per creationis miraculum accepit, quod ex *Gen. 2.* scimus. Sed de origine animæ in generatione naturali loquimur.

§. XCII.

De animæ in generatione origine infinitæ sunt fere sententiarum varietates. Inter Gentiles, Judæos, Christianos, & inter hos rursus, inter Theologos, Jctos, Medicos, Philosophos innumerabilia deprehendimus divortia.

§. XCIII.

Sunt quidam, qui eligunt *inixem*, ex quibus *B. Buddeus in Theol. Dogm. & Bergerus de natura humana, libr. 2. c. 1. p. 464.* primum occupant locum, cum quibus non disputabimus.

§. XCIV.

Dantur alii, qui determinant certi quid, & qui animam oriri dicunt ex nihilo, quod statuunt Creatiani dicentes: Deum quotidie adhuc facta a parentibus generatione in corpore foetus creare animam, idque die *vel 3. vel 20. vel 40. vel 50.* vel nobis incerto. Hanc sententiam Romana Ecclesia affectæ in Concil. Lateranensi articulum fidei esse decreverunt, & ex Nostratibus defenderunt multi. Ast. 1. obstat, quod Deus, creatione absoluta ab omni nova nunc cesset creatione. *Gen. II. v. 2.* quod stante hac hypothesi peccati originalis propagatio explicari non posse videatur. Nam si Deus animam infantis creet cum peccato Orig. esse eum causam peccati, si puram, justitiam & misericordiam Dei repugnare, detrusionem ejus in corpus peccamin-

minosum, asseverant Theologi. Argumenta pro hac sententia vero vid. in *Alberti Diss. de termino animationis fetus*, p. 27. c. 2. §. 14. Conf. quoque *Zeyföld in Diatriba historica de sententia creationem animæ rationalis statuente antiquitate & veritate.*

§. XCV.

Dantur alii, qui animam oriri dicunt ex infinito quodam, i. e. Deo, quem animam mundi, seu spiritum universalem dicunt esse. Hoc docet Plato & Fanatici, dicentes: Animam humanam esse particulam essentia divina, ex qua per emanationem mirabiliter inspiretur fœtui. Sed obstat, quod Deus sit spiritus, & hinc ens simplex; ens simplex autem propter defectum partium est indivisibile. Alia argumenta e. g. quod Deus immutabilis, anima mutabilis, Deus absque peccato, anima, vero peccaminosa, vid. in *Langii Diss. de origine animæ.* Falsum etiam est, Deum esse animam mundi.

§. XCVI.

Metempsychosistæ dicuntur, qui statuunt: certum quendam numerum animarum sub initio mundi, esse creatum, quæ ex uno homine in alterum migrarent, nempe ex vivis ad mortuos & vice versa pro diversitate vero actionum in vita peractarum vel in locum bonum i. e. campos Elysios, vel malum, i. e. Acheronticas regiones pervenirent, postquam poculum oblivionis hauserint ex fluvio styge, ex his autem reversa ad vivos iterum mox in personam illustrem vel humilem, pro differentia prioris vitæ migrarent. Quam sententiam fovit Pythagoras & aliqua pars Judæorum. Conf. *Slevogtii Dissert. de Metempsychosi Judæorum.* & *Matth. 14. 2. ibidem 16. 14. Job. 9. 2. Job. 1.* Hanc Metempsychosin etiam incolæ Majorcæ, Minorcæ & Iphicæ prope Hispaniam credere dicuntur. Conf. *Berckenmeyeri Antiquarius.*

§. XCVII.

Merensomatistæ docent pariter, certum animarum numerum in principio esse creatum, quæ vero non tam ex homine in hominem, seu ad superos & inferos migrant
& re-

& revertuntur, sed pro ratione vitæ ante actæ vel adeo in bruta, immo vel in plantas &c. & ex his demum solutis pœnis in homines perveniunt. Ita docuit Empedocles, Pythagoræ Discipulus. Ast utrique sententiæ §. 96. obstat 1. quod conceptibile non sit, quin anima omnis status præteriti plane post reditum in aliud corpus obliviscatur, cum tamen antea sæpe cogitationes distinctas habuerit per C. 1. poculum enim stygium ad figmenta pœtarum veterum pertinet & simplicitati animæ adversatur. 2. Theologia longe alia de statu animæ post mortem docens, & quæso, cum quo corpore tandem in resurrectione mortuorum uniri debet? Videntur hæc opinioniones ex doctr. de resurrectione male intellecta ortum traxisse, Conf. *Jac. Thomasi Disp. de præexistentia animarum.*

§. XCVIII.

Infusiani, quorum 1. alii statuunt: animas hominum quidem simul cum angelis omnes esse ex nihilo creatas sed fastidio bonorum spiritualium, quibus in cœlo fruebantur, amare cœpisse res terrenas, & ideo a Deo in corpora tanquam in carceres detrudi eo tempore, quo fœtus jam qua plurimas partes formatus sit, quod probatum eunt ex *Pf. CXIX. 67. CXLII. 8.* quæ loca tamen probanda, non probant. 2. alii, animas humanas simul cum angelis esse conditas, ac dein modo unam, modo alteram ad corpus noviter oriundum mitti, licet illæ in cœlo non peccarint nec corpus eis sit loco carceris, quæ Rabbinorum fuit sententia, cui Suadia Gaon Rabbi opposuit *Zach. 12. 1.* Conf. *Possneri Disp. de origine animæ.* Sed etiam hæc sententia omni caret fundamento. Et cur status præteriti non est memor anima? §. 97.

§. XCIX.

Unionistæ dicunt, in staminibus ovulorum Evæ, cum toto corpore ejus simul a Deo productis stamina omnium reliquorum hominum & cum his animas eorum simul a Deo in principio productas & utrasque simul unitas esse, donec successive per generationes evolvantur, quæ sententia est Planeri, *Prof. Math. Vitt. in Dissert. de animæ humanæ*
pro-

propagatione. Sed obstat, quod ex animalculis potius spermaticis quam staminibus ovulorum animalia & homines generentur, dein si etiam ex tali flamine, quod tamen in minima forma secundum sententiam Medicorum adesse debet, quia illud neque nudis oculis neque Microscopiis adhibitis tanquam excogitatum aliquid vident, generaretur homo, conceptibile non est, quomodo, cum materia non sit in infinitum divisibilis, in tam minutissimo flamine infinita alia in longe minoribus semper formis possint dari. §. 9. Cadente igitur hoc, cadit etiam hac animæ origo.

§. C.

Nunc apparent Traduciani, quorum alii ab anima matris, alii ab anima utriusque parentis, plurimi ab anima patris infantis animam oriri & propagari dicunt, idque vel immediate, vel mediantibus spiritibus, quos fingunt genitibus, unde hi ultimi speciatim spiritualista dicuntur. Hi sententiam suam probant: 1. ex eo, qui dederit homini vim sese multiplicandi. *Gen. 1. 28.* Ast non sequitur, animam ideo ab animis parentum exire debere. Probetur consequentia. 2. quod Deus ipse ex costa Adami & corpus & animam Evæ produxerit, *Gen. II. 2.* Sed antecedens valde est incertum, & posito, licet non concessio, quod ita sit, negatur tamen consequentia: Parentes debere generare animam infantis. 3. quod Deus a creatione novarum quiescat creaturarum, *Gen. II. 2.* 4. quod animalia sui similia generent, unde si homo id non faceret, deterior esset brutis. 5. quod totus homo ex anima & corpore constet; unde si homo hominem generare debeat, debeat & animam & corpus generare. Sed resp. ad 1. Non valere consequentiam. Datur secundum vel tertium. ad 2. itidem consequentiam non valere, & hominem omnino generare sui simile quid, etsi non generet animam, quod etiam neutiquam illo modo in brutis fit, ut hi putant, ad 3. nec valet consequentia, alias & concludere possem in simili casu: Homo cogitat. Ergo cogitat & corpus? &c. 6. quod generatio non contradicat essentiali spirituali animæ, siquidem si Deus angelos generare vellet, & hi generarent. Sed negatur antecedens, quoniam
spiri-

Spiritus non habet partes utpote ens simplex. 7. quod anima fit subjectum peccati originalis: Unde si hoc propagetur per parentes *Pf. LI. 7.* anima etiam propagetur. Sed non valet consequentia, nam propagatio peccati orig. ex supra dictis §. 61. potest intelligi. 8. Ex S. S. adducunt Gen. V. 3. Adam genuit filium ad imaginem suam, Gen. 46. 26. omnes animæ, quæ ex lumbis Jacobi venerant, *Pf. 51. 7. Job. XIV. 4. Job. 3. 6.* Sed & hic resp. non valere consequentiam, quin potius obstat traduci anima simplicitas. Si enim anima est ens simplex, uti constat ex *Metaph. III. Wolfii*, adeoque indivisibilis, fieri nequit ut ex anima parentum anima infantis oriatur. Nec est, cur dicas, animam parentis animam infantis ex nihilo producere, hoc enim esset vera creatio. Creatio autem ex nihilo soli Deo propria.

§. CI.

Dantur denique, qui ex corpore animam oriri statuunt, eoque vel universali seu cælo, idque per emanationem naturalem, quod docet *Fernelius*, ita, ut infans nascatur sine anima, sed cum halitu in partu animam attrahat, quæ Stoicorum quoque sententia fuit, vel per creationem aliquam supernaturalem, quæ, quia ex materia præ existente fiat, secunda dicenda sit, quod placet *Rattrayo*. Conf. *Thomasius supra cit. §. 96.* vel naturaliter quod docuit *Aristoteles*, semen potentia hominem, adeoque animam etiam esse asserens Conf. *Posneri Diss. de animæ ortu in generatione*, vel quoque per singularem operationem divinam, quod placuit *Jac. Martini* teste *Thomasio Diss. cit. §. 96. supra sect. 3.*

§. CII.

Sed omnibus his obstat, quod si anima per dictas hypothèses ex corpore oriatur, ipsa etiam corporea, adeoque compositum ens debeat esse per consequens destructibile, quod vero spiritualitati & simplicitati & immortalitati ejus repugnat. De his vide *Jac. Thomastum Diss. de orig. animæ*, it. *Alberti de termino animationis factus in utero, c. 2.*

§. CIII.

In tantis rerum difficultatibus vix ubi tuto pedem figere liceat, superesse videtur. At, qui rite perspexerit, quæ per

M A R T I N I

per totam hanc Diff. diximus, præfertim C. I. & in appendice, 1. abunde cognosceret, & aliud quid dari posse, per quod animæ origo intelligibiliter explicetur, ut non opus sit figmentis hinc inde assumptis & 2. si anima humana in generatione nec ex nihilo oritur, nec ex corpore, nec spiritu, sequi, illam debere præexistere, nihil enim aliud superesse, nam aut ex nihilo, aut ex aliquo, & si hoc, aut ex composito sive corpore, aut ex simplici, & si hoc, aut ex numero ab ipso differente, aut non differente, ut eadem nimirum maneat anima, quæ ante fuerat. Nos itaque demonstravimus, quo modo & ex Creatianorum §. 94. & Traducianorum, §. 100. & Præexistentianorum, §. 96. 97. systemate aliquid habeamus, & nullum tamen perfecte, creationem nempe animæ, in principio rerum factam, licet non tanquam animæ rationalis, sed tanquam entis simplicis obscuris representationibus prædicti, §. 23. præexistentiam, licet non tanquam animæ rationalis, sed immediate tanquam animæ sensitivæ & mediate tanquam entis simplicis obscuris tantum representationibus prædicti, §. 23. Traducem, licet non animæ infantis ex anima parentum, sed animati infantis ex animato patre. §. 5. & uti corpusculum suo modo semper redditur perfectius, ita id suo modo fieri etiam in anima, unde non dubitandum, quin statim in principio a Deo harmonia quadam inter animam & corpus sit constituta.

§. CIV.

Cum igitur præcipua quæ huc spectant, ut putamus non omiserimus & cognoverimus cum veritate, nos mirabiliter factos esse, nihil superest, nisi ut hoc semper secundum S. S. agnoscamus probe, cum verbis *Ill. Wolffii exclamantes*: Deus mitat laboratores qui nos magis, magisque in hoc aliisque veritatum generibus confirment! Cum sapienti monito vero *Ill. Leibnitii Theod. §. 26. dati*: *Il est bon quelque fois, d'avoïr la complaisance d'examiner certaines objections; car outre que cela peut servir à tirer les gens de leur erreur, il peut arriver que nous en propositions nous mêmes; car les paralogismes specieux verserent souvent quelque ouverture utile, & donnent lieu à résoudre quelques difficultés considerables.* Et in *Epist. ad Remondum Tom. II. du recueil des diverses pieces sur la Philosophie, la Religion naturelle, &c. par Messieurs Leibnitz; Clarcke, Newton, p. 209. J'y cherche, non pas ce que j'y pourrois reprendre, mais ce qui y merite d'être approuvé, & dont je pourrois profiter. Cette methode n'est point la plus à la mode, mais elle est la plus équitable, & la plus utile, huic appendici & toti nostræ Dissertationi ponentes*

T E R M I N U M.

00 A 6307

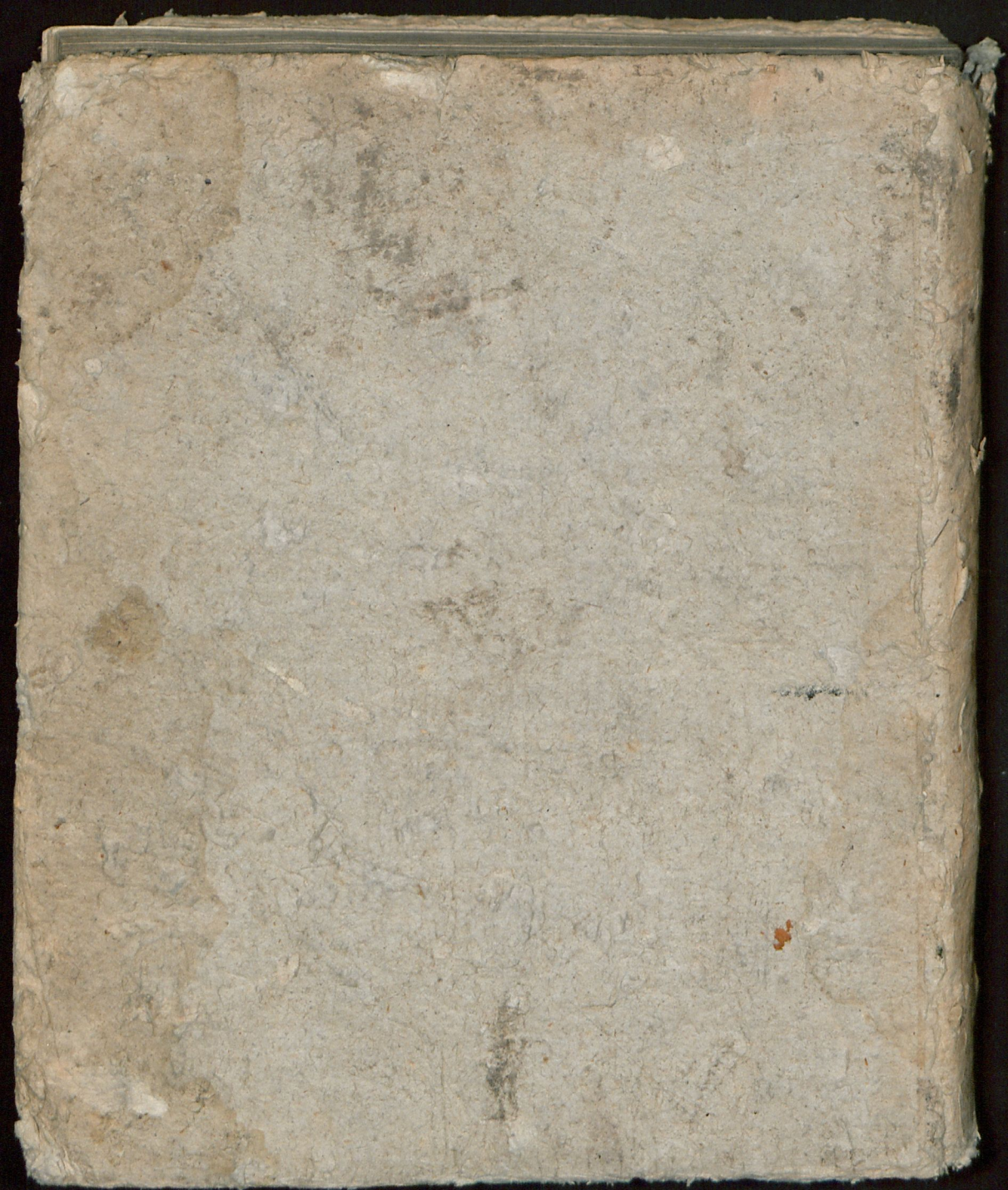
ULB Halle 3
002 830 582

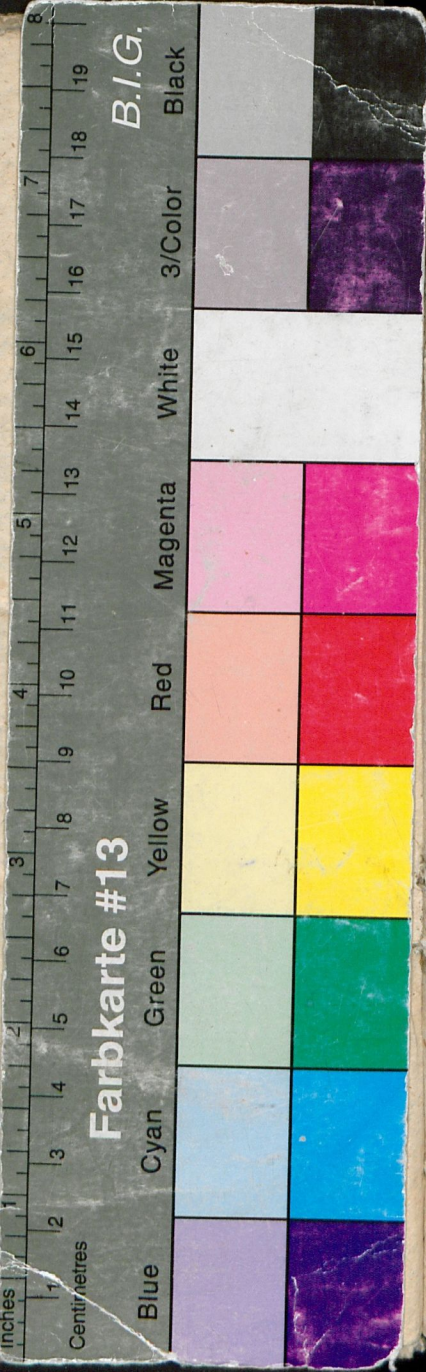

vd18

Retro

DISSERTATIO INAVGVRALIS PHYSICO-MEDICA,

DE

ANIMALCVLIS SPERMATICIS,

Oder

**Von den kleinen Thierlein/ welche in dem
Männlichen Saamen derer Menschen und**

Thiere gefunden werden/

**SECVNDVM PRINCIPIA PHYSIOLOGICO-
METAPHYSICA METHODO MATHEMATICA
DEMONSTRATA,**

QVAM,

*VELIFICANTE NYMINIS SVPREMI GRATIA
RECTORE VNIVERSITATIS MAGNIFICO,
PRÆNOBILI ET CONSVLTISSIMO*

DN. TOBIA JAC. REINHARTHO,

*JCTO, SACRI PALATII CÆSAREI COMITE, JVRID. FACVLT. ASSESSORE
ET PROFESS. COD. PVBL. ORDIN. CIVITATIS STNDICO
ET CONSVLE,*

*AVTORITATE ET DECRETO GRATIOSÆ FACVLTATIS
MEDICÆ IN PER-ANTIQA HIERANA,
SVB PRÆSIDIO*

LAVDATISSIMI ORDINIS MEDICI DOMINI DECANI ET SENIORIS
DN. D. HERMANNI PAVLI JVCHII,

*SERENISS. DVCVM SAXO-VINAR. ET ISENAC. CONSIL. AVLICI ET ARCHIAT.
PATHOL. ATQVE PRAXEOS PROFESS. PVBL. PRIMAR. ACADEM.
CÆSAR. NAT. CVRIOS. COLLEGE,*

*PATRONI AC PROMOTORIS SVI COLENDISSIMI,
PRO GRADV DOCTORIS,*

*VNA CVM PRIVILEGIIS ATQVE IMMVNITATIBVS
ANNEXIS LEGITIME ADIPISCENDO,*

*PVBLICÆ ERVDITORVM CENSVRÆ SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS*

CHRISTIANVS GOTHOFREDVS Obergmann/

Uratilav. Silefius,

DIE V. OCTOBR. A. MDCC XXXI.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS, HORIS CONSVETIS.

ERFORDIÆ, Typis JOH. CHRISTOPH. HERINGII, Acad. Typogr.